

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-basásos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 837.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, augusztus 3.

Mai számunk főbb közleményei:

- Cuvaj királyi biztos merénylői.
- A newyorki rendőrség szennyese.
- Nyugdíjasok serege.
- Egy nevezetes mulatóhely.
- A honvéd tüzérség felállítás.
- Eltűnt milliomas.
- Az igazi gavallér.
- Élelmiszer vizsgáló állomás Aradon.
- Botrányok az osztrák zoké klubban.
- A fősvény milliomas fia.
- Kossuth Ferenc komornyikja -- trafikos.
- Nyolc ünneppel kevesebb lesz.
- Kirabolták a karánsebesi vasuti állomást.
- Nem halt meg hivatalosan.
- Tarkaságok.

Szent Véletlen.

Arad, augusztus 2.

Szent Véletlen, aki annyiszor vagy ébren, amikor a hatósági ellenőrzés alszik, aki annyiszor pótolod a közigazgatásnak apróbb és nagyobb mulasztásait, aki annyiszor vagy résen, mikor biztonsági intézkedések hiánya miatt baleseteknek kellene bekövetkezni, aki vasuti katasztrófákat háritasz el, és palotákat óvsz meg a tüzpusztulástól, — Szent Véletlen köszönet adassék neked, hogy Medgyesbodzáson csak egy ember pusztult el a lépfenés hustól és nem százötven. Ha a lépfenés állat husát hetven kilóra tesszük, amelyet átlagban ötven család vehetett volna meg Kis Albert János-tól és egy-egy családra három husfogyasztót számítva, százötven emberre tehető az áldozatok száma, akikről szó lehetett volna, ha közbe nem lép Szent Véletlen.

Ilyen veszedelemmel akkor is foglalkozni kell, ha az csak kisértet és nem sujtott le borzalmas erejével a szóban forgó magyar községre. Igaz, nálunk mindig a megtörtént bajok, bekövetkezett károk után szoktak elmélkedni; pedig néha jó megállapítani, figyelembe venni, hogy ha a szerencsétlenség esete nincs is meg, az alkalom meg van hozzá.

És ez annyival inkább megdöbbenő, mert az állategészség dolgában nem is panaszkodhatni tulságos elhanyagolt állapotról. Hiszen az állategészségügy már államosítva van. Keserű gunnyal mondja egy közmondás, hogy a magyar paraszt hamarabb hivat állatorvost a beteg tehene mellé, mint doktort a gyerekéhez; mert a tehén pénzbe kerül. A guny nem egészen jogosult. A medgyesbodzási eset azt mutatja, hogy az állategészségügy egyuttal az emberek egészségügye is; a föl nem fedezett, vagy félreismert állatbetegség az embereket is megfertőzheti, vagy megmérgezheti.

Dehát a bodzási esetről közreműködött az állatorvosi ellenőrzés; a csanádapácai öreg állatorvos megvizsgálta a földarabolt állatot és — a szakértelme hiányán mulott-e, vagy a lelkiismeretességén, — elfogyaszthatónak mondotta a lépfenés hust. Az ilyesmi ellen körülbelül nincs is védekezés; még olyankor se, ha a köteleességét nem diplomás ember követi is el. Egy őrszolgálatra kirendelt tüzoltó hanyagsága elveszithet egy hatalmas gyárat, sőt egy városrészt is, ép úgy, mint a megbízhatatlan vasuti váltóór bűnén elpusztulhat egy egész gyorsvonat utazó közönsége és

személyzete. Abból is elég baj származhatik, ha az orvosi vizsgálat alól elvont állathust csempészik és fogyasztják; de akkor se lehetnek az emberek biztonságban, ha a vizsgálat annak rendje és módja szerint megtörtént?

Kétségtelen, hogy ennek az esetnek a szigorú megtorlásaon kívül egyéb következményei is kell, hogy legyenek. A megtorlást már az is provokálja, hogy egy halottja mégis volt az esetnek, aki mintha a maga sorsával váltotta volna meg azok életét, akik halálveszedelembe kerülhettek volna, ha a bajt a Serfőző János halódásánál föl nem fedezik. A megtorlásaon kívül a rendszerben és az eljárásban kell, hogy valami változás, valami megnyugtató történjék; gondoskodásnak kell történni arról, hogy a falvak népe, amely egészségi szempontból egyébként sincs kellően védve, aggodalom nélkül ehessen egy-egy falat hust, amikor az anyagi helyzete ezt a fényűzést megengedi. A húsdragaságról szóló viccekben egy kiló hus az anyagi tönkrejutással egyenlő; a medgyesbodzási szomorú valóság pedig azt a következtetést engedi meg, hogy ez az egy kiló hus esetleg — a halálos ítéletét jelenti az embernek.

Talán tulzás és sötét kép ez. Mégis szeretnők, hogy a megyeegészségügyi hatóságai — mind a kétfélek, — ezt a megnyugtatót megszerezzék, nehogy a bűnös hanyagság, vagy felületesség újabb ismétlődése következhessek be, esetleg olyankor, amikor Szent Véletlen nincs jelen.

Fredy.

Irta: Brázay Emil.

Késő délelőtt lehetett. Még senki sem volt a műteremben. A sárga tavaszi nap beszítált a tetőzet mocskos ablaknégyeségein s végighempergett a szerteszét terpeszkedő perzsák szimmetrikus és értelmetlen rajzain. Belmont kisasszony — Relle tavaly hozta magával Párisból — mikor belépett a műterem ajtaján, körülkutatta a csendet, pillanatig a sárga napsugártánc fogta oda a tekintetét, aztán összehuzta az ablak alatti kék és piros tüllfüggönyöket, levetkőzött és belefeküdt az emelvény színes párnái és drapériái közé. A szemét becsukta s azon gondolkodott, hogy Relle mostanában nagyon lustán kel föl s bizonyára nem is fog idejében elkészülni az aktjával, melyet még az idej tavaszi tárlaton ki akar állítani.

Félóra telt el így s Belmont kisasszony elszunnyadt a puha és meleg selymek alatt. Apró résen keresztül törte magát egy hajszálvékony napsugár s úgy ragyogott Belmont kisasszony meztelen karján, mint valami sulyos gyémánt. Lépések zavarták fel a szemét, majd az ajtó nyílása. Fredy lépett be a műterembe, a festő fia. Amint megpillantotta a modellt, egészen elvörösödött a váratlan látványon — Fredy alig látszott husz évesnek — s majd, hogy ki nem szaladt az ajtón. Belmont kisasszony pedig — bár viharedzett modell volt — ijedtében egy kis piros selyempárnát kapott magára. Pillanatig egymásra meredtek: a fiu pirultan és ostobán, a

leány határozatlan félelemmel és meglepetten, mint az már egy huszéves fiuval szemben illik.

— Mit akar, Fredy? — kérdezte végre Belmont kisasszony.

A fiu nem tágitott az ajtó mellől.

— A papa ma nem jön el — mondta s kissé földerült, hogy végre kimondta ezt az egy mondatot.

— Nem jön el a papája? — kérdezte Belmont kisasszony s még egy apró párnát takart magára.

— Nem — felelte Fredy, inkább dadogva, mint határozottan. — A papa tegnap óta fekszik, beteg...

— Nem üzenté a papája, hogy mikorra jöjjelek?

— Nem... Nem üzenté...

Belmont kisasszony ezalatt magára dobált valami könnyű ruhadarabot. Aztán mosolyogva fordult a fiuhoz:

— Mondja, Fredy, de az igazat: a papája küldte magát?

Fredy alatt mintha megrengett volna a világ. El is ajult volna, de a természete nem hajlott ennyi szentimentalizmusra. Eszébe jutott, hogy a nőknek semmi sem imponál jobban, mint a férfias őszinteség s ezért be is vallotta röviden, hogy:

— Nem.

— Csak úgy magától jött, Fredy, ugy-e?

Fredy most is démoni kurtasággal válaszolt:

— Igen.

— A papája nem szokott üzeni, ha nem jön. Vagyis — vallja be ezt is: — azért jött, mert szerelmes Belmont kisasszonyba, a papája modelljébe...

A fiu most már piros volt, mint a megforralt rák. Ugy állt a műterem közepén, mint aki valami szédületes magasságból tekint körül, de a szeme ajult s attól félt, hogy minden pillanatban beleomlik a rengeteg ürbe. Az ajka összeragadt s az esze is mintha kirepült volna a feje tezejéről.

— No, ne vágjon olyan összedermedt arcot, Fredy. Mint valami tizenhárom éves kislány! Menj széken haza és ne gondoljon többé Belmont kisasszonyra. És ne jöjjön ide máskor, mert a papája el fogja verni, ha megtudja.

Fredy oda volt szögezve és nem mozdult. Rosszul esett neki és égette az önézetét, hogy Belmont kisasszony milyen könnyen veszi az ő nagy és szent érzelmeit s amellet tacsónak találja, akit a papája még el szokott verni. Ami pedig a legjobban szurkálta a szívet: most már nem maradt semmi megvallani valója, holott erre a percre napok óta hajszolta az egész fantáziáját.

— No azért ne szomorkodjon, Fredy. Hiszen abban nincsen semmi, ha egy magamfajta, komolytalan lány őszintén beszél egy ilyen nagy kisfiuval... Hány éves maga Fredy.

— Huszonkettő — mondta; kerak két esztendőtt hazudott.

— S amellet egész csinos legény! Fogják is ám szeretni a leányok... Volt már szerelmes Fredy?

Cuvaj királyi biztos merénylői.

— A kihallgatás folytatása. —

Távirati tudósítás.

Zágráb, augusztus 2.

A mai tárgyalás Badalics Vladimir vádlott, a zágrábi kereskedelmi iskola negyedéves tanulójának kihallgatásával kezdődött.

A vádlott nem érzi magát bűnösnek. Tudta ugyan, hogy Jukics merényletet tervez, de hogy mikor akarja végrehajtani, azt nem tudta. Nem is akadályozhatta tehát meg.

Az elnök és az ügyész több kérdésére a vádlott hosszabb, többnyire összefüggéstelen beszéddel válaszolt, amelyben az ismeri diáksztrájk keltezését vázolja. Annak kitörését az egyes tanárok ellen való gyűlöletnek tulajdonítja. Badalics ideges, koraérett ifjú benyomását teszi. Kijelenti, hogy Jukics többször fejtegette előtte ezt még és mondotta, hogy a királyi biztosságot el kell tenni az utból esetleg a királyi biztos meggyilkolásával. A rendőrség által talált bomba több napon át Badalics lakásába volt. Jukics elmondta neki, hogy a pokolgépet Szerbiában nem egy katonatisztól, hanem egy bolgár bandavezértől kapta. Jukics megfélemlítette őt, mert lelővéssel fenyegette. A bomba egy darabig a lakásán volt, később Jukics a robbanó anyag egy részét magához vette, a maradékot Badalics a Szávába dobta.

Az elnök kérdésére Badalics kijelenti, hogy nem tudta, hogy Jukicsnak revolvere van. Nyomban ezután azt mondta a vádlott, hogy Jukics mindig Browning-revolvert vitt magával és Badalicsot ismételtlen fenyegette azzal. A merénylet előtt való estén Badalics együtt volt Jukiccsal, a merénylet napján nem látta. A Szlobodna Rjees nevű szociáldemokrata lap munkatársa Jukicsot még néhány nappal a merénylet előtt le akarta beszélni szándékáról és mindenki azt hitte, hogy Jukics el fog állani tervétől. Hogy Jukics azután miért változtatta meg szándékát, a vádlott nem tudja. A rendőrség és a vizsgálóbíró által fölvetett jegyzőkönyveket — ugymond — fölolvadás nélkül aláírtam. Azt mondták nekem, hogy nincs idő az átolvadásra.

Ezt a vallomást az elnök jegyzőkönyvbe véteti.

Ügyész kérdésére azt mondja a vádlott, hogy Jukics az urnapi körmenet után való napon hozzájött és keservesen panaszkodott, hogy többi barátai valósággal rászoritják a merényletre. Szerencsétlen embernek mondotta magát, akinek vesztét barátai akarják.

A vádlott korábbi megjegyzésére reflektálva, Markovics ügyész kijelenti, hogy sentinek sem jut eszébe a diákok Belgrádban történt látogatását a merénylet ügyével kapcsolatba hozni. A diákok belgrádi tartózkodását illetőleg Markovics dr. még azt kérdezi, vajon igaz-e, hogy abban az időben Belgrádban ellenséges tüntetések voltak a monarchia ellen.

A vádlott nemmel felel.

Budiszavljevics védő: Hagyjuk ezeket a dolgokat! Hiszen ez nem hazaárulási pör!

Elnök Budiszavljevics védőt rendreutasítja.

Ezután Narancsics Dusán vádlottat, zágrábi rendkívüli kereskedelmi iskolai tanulót hallgatják ki, a ki nem érzi magát bűnösnek. Azt mondja, hogy Jukicsot egyszer szánalomból magához vitte a lakására. Később egy izben egy szobában lakott vele, de az érintkezés csak a legszükségesebbre szorítkozott. Alfievics dalmát diákot a vádlott fénykép után fölismeri. Narancsics részt vett a belgrádi diákiránduláson is. Szintén azt állítja, hogy ez alkalommal semmiféle tüntetések nem voltak a monarchia ellen.

Dolnac Ignác vádlottat hallgatták ki ezután. Ártatlannak mondja magát és Jukiccsal való összeköttetését. Jukics mindig ellentmondó nézeteket vallott, úgy, hogy nem lehetett komolyan venni.

Sarivics vádlottat szólítják elő. Nem érzi bűnösnek magát, de szolidáris Jukics forradalmi eszméivel. A vizsgálat során tett vallomásait mindenben föntartja.

Galogaza István, akit a vádlottak közül utolsónak hallgattak ki, nem érzi bűnösnek magát. Jukicsot állítólag egyáltalán nem ismerte.

A vádlottak kihallgatása ezzel véget ért. Az elnök ezután holnapra halasztotta a tanúk kihallgatását.

— Megsemmisített kamarai határozat.

Szegedről jelentik: A szegedi ügyvédi kamara legutóbbi rendkívüli közgyűlésén rosszalását fejezte ki a parlamentben történtek felett. Székely igazságügyminiszter most a rendkívüli közgyűlés határozatát az 1876 : XXXIV. t.-c. 64. pontjában meghatározott főfelügyeleti jogán megsemmisítette. Az indoklás ugyanaz, mint a többi megsemmisítő határozatoké.

— A miniszterelnök utazása. Budapestről

jelentik: Lukács László miniszterelnök holnap valószínűleg visszautazik a Tátrába, majd a nyár végén Gasteinba megy, ahol Auffenberg közös hadügyminiszterrel találkozik.

Fredy habozott a felelettel, de úgy érezte, hogy most már minden kellemetlen érzése kitávo-
lodott belőle.

— Voltam. Nem is egyszer.

— Komolyan is?

— Komolyan is. Lolába, aki egy emeleten lakott velünk.

— És most már nem szereti?

— Már nem. Elköltözködték az emeletünkről. Most önt szeretem, Belmont kisasszony s nagyon fájna, ha kinevetne miatta.

Belmont kisasszony jóízűt szeretett volna kagcgni, de sajnálta a fiut s csak befelé nevetett. Közben kétkézre fogta a füzője zsinórját s karsura gyömöszölte magát.

— Forduljon csak kissé el, míg kész vagyok az öltözködéssel.

Fredy elfordult, de majd földagadt az örömtől: egy apró falitükrében nagyszerűen végiglátta Belmont kisasszony öltözködését. A legjobban az a művelet érdekelte, hogy mint vesszi fel Belmont kisasszony azt a hosszú selyemharisnyát, melyet most vett föl a chaise-longueról.

Fredy azonban diszkrét volt és rögtön kitört szeméből a látványt.

— Most pedig kiserjen le a lépcsőn, Fredy — mondta Belmont kisasszony s keztyükbe sülyesztette vékony és szoborfehér karjait.

S kapunál Fredy elbucszott: kissé szögletesen és kisiusan s Belmont kisasszony kezét nyújtotta oda neki. Fredy kerítte a modell szemét, de aztán mégis belenézett, mert remegett a gondolattól, hogy Belmont kisasszony mást lásson benne, mint egy érett és diadalra kész férfit, aki már régen tul akar lenni az ábrándos

és naiv haszontalanságokon s egyéb husz éven aluli dolgokon.

Otthon Fredy azon törte a fejét: hogyan találkozhatna mégis Belmont kisasszonnyal? A papája betegsége nem volt ugyan komolyabb természetű, de az orvosok még sem engedték ki az ágyból, Fredy fejében lecsapott egy nagyszerű ötlet, oly váratlanul, mint egy igazi villám. Levelet irt Belmont kisasszonynak, hogy a papája egyhamar alig gyógyul fel s így nem fogja befejezhetni a megkezdett aktot s most már neki kell befejeznie. Hogy pedig Belmont kisasszonynak halvány gyanakvása se lehessen, irt még egy levelet a papája irásával, — kitűnően tudta utánozni, — még pedig azt, hogy Belmont kisasszony járjon szorgalmasan be az atelierbe, s Fredy hamarosan el fogja készíteni az aktot, mivel már csak az utolsó ecset vonások vannak hátra.

Mikor készen volt a levelekkel, elvitte őket a postaszekrénybe s az uton már-már előtte káprázott a modell, amint végig nyújtózkodik a chaiselongue szőnyegein. A maga elé rögzített kép nagyon izgatta a szemét s örömeiben magas céket füttyült, míg ki nem száradt a szája. Majd azon vette észre magát, hogy olyan benyomást kelt az emberekben, mint valami suszterinas, aki épügy nem törődik a világgal, mint ő. El is szerette volna magát kiáltani, de a torkát összefogta a „huszonkét” esztendeje s ilyenkor ez már mégsem illik.

Belmont kisasszony sokáig olvagatta a két levelet s nagyon meglepődött a tartalmukon. Egy perc múlva azonban már kacagott; hangosan és hosszan.

Másnap mégis felnézett a műterembe. Unat-

A newyorki rendőrség szennyese.

— A Rosenthal gyilkosság botrányai. —

Távirati tudósítás.

London, augusztus 2.

Becker rendőrhadnagy letartóztatása a legnagyobb világbotrányoknak csúcspontját alkotja, de csak bevezetése azoknak a leleplezéseknek, amelyek most következnek és amelyek világot vetnek a newyorki rendőrségnek a betörővilághoz való viszonyára. A Becker eset, írja a *Daily Telegraph* az lesz Amerika részére, ami a Dreyfus ügy volt Európának.

Beckernek, aki a játékbarlangokat ellenőrző rendőrség vezetője volt, 11,000 korona fizetés járt, de mindenki tudta, hogy „az erős század főnöke” ennél sokkal többet költ évente. Ez azonban fel sem tűnt Amerikában, mert hozzá voltak szokva elődje révén. Az amerikaiak nem is törődnek az ilyesmivel, de azért mégis örülnek a mostani leleplezésnek, mert meg fogják tudni, hogy a megvesztegetési rendszer Beckernél végződik-e, vagy pedig felnyulik a rendőrkapitányokhoz és azokhoz a politikusokhoz, akik a rendőrség ellenőrzésével vannak megbizva.

Három vizsgálat folyik ebben az ügyben egyidejűleg az elsőt. Wittmann főállamügyész vezeti, aki mellett a közvélemény áll, a másikat a vizsgálóbíró, aki az esküdtszéki tárgyalást készíti elő, a harmadikat Newyork város tanácsa. Ez utóbbit szerezsenmondatásnak tekintik, mert a tanácsnokok közül igen sok helyi politikus van, akik tulajdonképpen azok felett ítéleznek, akik közül ők maguk is kikerültek.

Becker letartóztatása „A kopasz Jack Rose” „Bridgie” és a „Ballon” vallomása alapján történt. Beismerték az államügyész előtt, hogy Becker kényszerítette őket gyilkosok felbérélesére, Rosenthal megölésére, mert ez áruló lett és azzal fenyegetőzött, hogy a redőrség egész methodusát elárulja. Három nappal a gyilkosság előtt Becker a Metropoli-szálló kapujához rendelte őket és így szólt:

— Ennek a Rosenthalnak be kell tömni a száját. Ezt csak egy módon lehet és ha ti nem vagytok rá kaphatók, én magam fogom végrehajtani.

kozott amugy is s ha más haszna nem lesz, megkéri Fredyt, hogy vegyen neki csokoládét.

Fredy még nem volt fönt. Az ellenkező sarkokról leste ki Belmont kisasszony érkezését. Tulajdonképpen volt benne némi pesszimizmus is az „ügy” iránt, mint magában nevezte, de felderült hamar, mikor látta Belmont kisasszonyt leugorni a villamosról, majd bemenni a házba, amelyben a papája aleliere van. Nyugodt volt s kezdte érezni és belátni, hogy mégis csak Belmont kisasszony a butább kettőjük közül; csak Belmont kisasszonynak oly nagyok a szemei s olyan merészen tud beszélni, ami pedig csak gyakorlati fölény... igen, ismételte, fölény, fölény... kitűnő szó; van perspektívája is...

— A nő el van intézve — sziszegte örömmámorosan. S rohant fel. Az ajtó előtt mintha a lábszáraiba degradálódott volna a bátorsága, de, amint már a kilincsre nyomta a tenyerét, ismét démoni vonásokat fedezett fel magában.

— Eljöttem, Fredy — mondotta a modell, nem is fogadva a fiu kézcsokoló köszöntését, — eljöttem, de nehogy azt képzelje be magának, hogy feltűntem a leveleink. Mind a két levél a maga kezével íródott s a papája nem is tud rólok semmit. Hozott legalább csokoládét magával?

Fredy megint a kábulásra s ájulásra gondolt s hamarosan visszavonta magában azt, hogy kettőjük közül Belmont kisasszony a butábbik.

— Nem hoztam — dadogta lekottázhatatlan meglepétséggel. — De hozhatok...

— Persze, hogy hozzon. Szaladjon le, de valami finomat ám!

Fredy rohant és nagyon boldog volt. Pénz volt nála: el volt rá készülve, hogy az ilyen kis

Rose kijelentette, hogy Becker azzal fenyegette meg őt és két társát, hogy *hét évi kényszermunkára küldi*, ha nem teljesíti parancsait. Annyira félték a rendőrtisztől, mert tudták, hogy ez meg fogja akadályozni „üzleteiket” és ezért fogadták fel a bérnyilkosokat, akik Rosenthal megölték.

Newyorkban olyan állapotok vannak, hogy a Becker ellen valló három hamiskártyást nem lehetett a rendes városi fogházban elhelyezni. Kikötötték, hogy csak azon föltétel alatt vallanak, ha nem az ugynevezett „Tombs”-ba zárják, mert biztosak voltak abban, hogy a rendőrök éjszaka megölik. Ezért a éjjelt az ügyész titkárának szobájában töltötték el és noha New-Yorkban 10,400 rendőr van, eme koronatanukat Attorney városból berendelt Kling és Cinn nevű detektívvel őrizteték őket. Asztalokon és padokon aludtak.

Becker hivatalában asztala mellett ült, amikor hétfőn este Wittmann államügyész detektíve megjelent nála és gyilkosság vádjára alapján letartóztatta. Felugrott, halott fehér lett, megtántorodott és a fejéhez kapott. A detektív azt hitte, hogy minden pillanatban össze fog esni a rendőrhadnagy. Az első szava az volt „Óh, kapitány”, levetette az egyenruháját, polgári ruhát öltött fel, kezét fogott a kapitánnyal és elvezették a vizsgálóbíró elé, aki azonnal letartóztatta őt, börtönbe vetette. Becker egész éjjel nem tudott aludni.

— Borzasztó helyzet az egy ártatlan emberre! — hajtogatta egész éjszaka.

Rosenthal tulajdonképeni gyilkosai a koronatanuk vallomásai szerint Horovitz Harry, gunynéven „Gyp the Blood”, továbbá Mueller Frank, aki keddig csak egyedül volt fogságban, Dago Frank, illetve Cirofici. Az államügyész kijelentette, hogy ezek az emberek csak eszközök voltak magasabb állású urak kezében. A három koronatanuk büntetlenséget ígértek, mert nyomra vezették a hatóságot. Az ügyész kijelentette azt is, hogy ha a tulajdonképeni tettesek segítségére lesznek abban, hogy a gaztett értelmi szerzőit kézrekerítse, mindent elkövet enyhe megbüntetésük érdekében. Rose vallott elsőnek s mikor ezt Weber és Ballon megtudták, követték példáját. Azt mondja az ügyész, hogy várakozásait felülmulják az eddig megtudott dolgok, nevéket nem akar elárulni, de

kalandhoz okvetlen szüksége lesz néhány koronára.

— Tehát mégis csak tetszem a kicsikének — lelkesült magában a csokoládés boltban. — Abból a kétkoronásból kérek... Mégis csak komolyan vesz... és az enyém lesz, az enyém... Ne tessék külön papirosba esomagolni...

És rohant fel a lépcsőn. Négy emeletet rohant egyetlen szuszogással.

Amint kezében a kétkoronás csokoládéval felvágta az ajtót, kialudt az arcszíne, sápadt volt és reszketett s a lélezete is alig jutott vissza a torkába. Hogy, hogy nem: Relle ott áll az állvány előtt, kezében az ecsettel s festette a modell aktját, amint végighever a fantasztikus drapériák és perzsák között. A szája nyitva maradt, a csokoládé kihullott az ujjai közül, majd kifordult a még nyitott ajtón.

Relle egy szót sem értett az egészből. Nézte Belmont kisasszony, aki megint nagyot szeretett volna kacagni, de felvette a szép papirosu csokoládét és befelé nevetett. Aztán nyugodtan, mintha a világ leghétköznapibb eseményéről volna szó, elmondta az egészet a festőnek.

Relle dühös volt, de Belmont kisasszony nagyon okosan megnyugtatta. És, hogy ne verje el Fredyt, mert különben nagyon kedves és jó fiu. És különben is már huszonekét éves...

A festő meg is ígerte Belmont kisasszonynak, hogy nem fogja elverni s a modell újra lehevert a chaisse-longue drapériái közé s jókedvűen harapta a kétkoronás csokoládét.

Otthon azonban Fredy mégis csak kapott egy pofont. Nem nagyon erőset, de Relle úgy gondolta, hogy ennyi mindenestire kijár Fredynek.

annyt jelzett, hogy a *bűnösök „igen magasan” keresendők.*

Newyorkból jelentik: A Rosenthal-gyilkosság szennyes hullámai napról-napra nagyobb áradatban hömpölyögnek. Egy mai távirat szerint júliusban nem kevesebb, mint *harminc gyilkosságot követtek el Newyorkban.* A hangulat már Gaynier polgármester ellen fordul és egyre izgatottabbá válik. Waldow rendőrprelektust is azzal a szemrehányással illetik, hogy a feneketlen korrupció bűnösei ellen tehetetlen. Beavatottak nézete szerint a *rendőrség megvesztegetési pénzekben nem 2,400,000 dollárt, hanem ennél sokkal nagyobb összegeket vágott zsebre.* Minden nap újabb szenzációs leleplezéseket várnak. A Rosenthal meggyilkolásának gyanuja alatt letartóztatott Frank Jago töredelmes vallomást tett és ezek után többé Becker rendőrhadnagy is hasztalan tagadja bűnösségét, mert e vallomás reá nézve egyenesen lesújtó, Becker, aki félt, hogy Rosenthal feljelenti, a gyilkosok mind-egyikének ezer dollárt adott és biztosította őket, hogy nem lehet semmi bajuk, mert a rendőrség pártfogásukba fogja őket venni. A Becker elleni vizsgálat eredménye előreláthatólag az lesz, hogy a *newyorki rendőrséget teljesen újjászervezik.* A vizsgálat megállapította, hogy Frank *lőtt először Rosenthalra.* Frank a gyilkosság előtt opiumot vett be, hogy magát elkábítsa.

Nyugdíjasok serege.

(Mozgalmas élet a pénzügyi palotában. — Óvakodás az uzsorásoktól)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 2.

Augusztus másodika van. Külvárosi házakból, kis, kedves, öreges lakásokból, ahol még régi levendula illat áradoz, öreg, megbarnult bőrű dohányos döbözök mélyéről tömődnek meg a hosszúszerű, fényes aranybarnára szivott pipák, huszonekilenc napig tartó álmodozó, multakra emlékező emberek kerekednek ma utra és bandukolnak befelé a városba. Vagy talán nem is maguk mennek: szaporá lépésű fiatalokat küldenek, akinek akad a ház körül, szolgát is... A szokatlan vándorlás az apró utcácskákból mindig összébbszorul és egyszerre csak együtt van az egész, különös, szokatlan sereg: botratámaszkodó öreg urak, divatját mult ruhákban tipegő nénikék, üde ifju leányok — véget érni nem akaró sorban ömlenek, áradnak be az aradi pénzügyigazgatósági palota kapuján... Akármilyen különböző koruk, külsejük: uniformis-szerű ismertető jelük egy-egy vékony, barna fedelű könyvecske, amelyből hozszukás, bélyeges papír-iv csücske kandikál ki.

A nyugdíjasok jönnek, a nyugdíjasok küldik leányukat, fiukat, rokonukat, azért a fizetésért, azokért a bankókért, amelyekkel régi, sok-sok esztendőszolgálatukról emlékezik meg az állam. Az adóhivatal nagy pénztára, amely egy nappal előbb — elsején — a valóságos államhivatalnokok fizetését osztotta kiapadhatatlan kincses trezorjaiból, a hónap második napján a nyugdíjasok rendelkezésére áll.

Érdekes, különálló és a nagyközönségnek ismeretlen világ a nyugdíjasoké. Rezigált, békeséges emberek a hónap többi napjain, özvegy nyugdíjükből elégedő asszonyok, de ilyenkor — mint ma is: augusztus másodikán — kezükben szorongatott kis nyugdíjkönyvükkel, aláírt, bélyeggel beragasztott, sokféle peccétes nyugtájukkal jönnek a pénzükhöz: ilyenkor különálló és magukat között összetartó sereg lesz belőlük: a nyugdíjasok serege.

Az államkincstár óvatosan vigyáz arra, hogy a harminc-negyven évi hivataloskodások jutalma ne jusson illetéktelen kezekbe és ugyancsak utána kell járni a szegény, megöregedett nyugdíjasok-

nak, amíg nyugtájukra a sokféle szükséges igazolást megszerzik. Elsősorban a polgármesteri hivatal igazolja az ott vezetett névsor, bejelentési adatok, anyakönyv alapján, hogy a nyugtát kiállító nyugdíjas csakugyan életben van és nem régen porladó ember pénzét akarják ravasz fondorlattal kicsalni az állam zsebéből. Az életbenlét igazolása után a számfeltes következik. A pénzügyi tárca és a vármegye nyugdíjasait a pénzügyigazgatóság számvevőségében várják, a többi tárcák nyugdíjasainak nyugtáit pedig az adóhivatal termében szétosztva tiz-tizenkét hivatalnok is számfeltes, hogy gyorsabban menjen a munka. A számfeltes után naplózják a nyugtákat és most végre következik a fizetés. Rajta van a nyugtán a polgármesteri hivatal peccéte, életbenlétét igazoló záradéka, a számfeltes jegyzete, a naplótétel száma: ennyi viszontagság, ennyi óvatos, szükséges formáság után történik meg a nyugdíjak kifizetése.

Ám a sok óvatosság is hiábavaló. Az igaz, hogy nem csalják meg az államot illetéktelen nyugdíjak felvételével, hanem annál inkább megkárosodik egy-két szegényebb sorsban, rosszabb viszonyok között élő nyugdíjas, aki nem tudja egyik hónaptól a másikig megvárni az esedékes nyugdíjat, hanem *hónap közben eladja, elzalogosítja a következő hó másodikán esedékes nyugdíját.* Hatvan koronás nyugdíját ötvenért, százkoronásat nyolcvanöt-kilencven koronáért adja el az ilyen nyugdíjas. A bőséges uzsorakamattal megfizetett kölcsön fejében átveszi a kölcsönadó a nyugdíjkönyvecskét, az előre megírt nyugtát és az esedékes napján ő jelentkezik a nyugdíj felvételére. Vannak szánandó nyugdíjasok, akik két nyugdíjkönyvecskét is elzalogosítanak egy hónapban, olyformán, hogy bejelentik első könyvük elvesztését, másodlatot kérnek.

Minden hó elsején — így tegnap is — lefoglaltak a pénzügyigazgatóság számfeltes két-három ilyen *illetéktelen kézbe került nyugdíjkönyvet.* A nyugdíjasokat, azok igazolt hozzátartozóit jól ismerik a pénzügyigazgatóságon és így kiderül az olyan turpisság, hogy a „nyugdíjalogos” jött pénzért. A pénzügyigazgatóság beszedi az ilyen kézbe jutott nyugdíjkönyvet és a nyugdíjast értesíti, hogy a pénzt csak személyesen veheti fel...

Az utóbbi időben annyira *elszaporodtak az ilyen esetek,* hogy nyugdíjasok körében már arról beszéltek, hogy *rendelettel fogják eltüntetni már legközelebb azt, hogy a nyugdíjasok bárkinek megbízatást adjanak a pénz felvételére.* Ez a hír nem felel meg a valóságnak, a pénzügyigazgatóság teljesen megfelelőnek találja az eddigi rendszert, amely mellett tényleg reá is jönnek az ilyen apróbb ravaszkodásokra...

Az aradi adóhivatalnál közel *ezer nyugdíjas* jelenik meg minden hó másodikán. Pénzügyőrök, hivataloszolgák, altisztek, nyugalmazott katonatisztek, hivatalnokok, egy-egy volt alispán, pénzügyigazgató és sok-sok nyugdíjas özvegy veszi fel az öreg korának békeségét biztosító kisebb-nagyobb összeget. Negyvenötven koronától több száz koronáig emelkedő összegekben csaknem százezer koronát fizet ki az adóhivatal pénztára minden hónapban a kis barna nyugdíjkönyvecskek tulajdonosainak.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi III. kerületi polgári kör e hó 4-én, vasárnap délután 2 órakor Illés-utca 75. szám alatti helyiségében közgyűlést tart, melyen az új helyiség bérlete tárgyában fognak határozni. A gyűlés előtt új tagok felvételre jelentkezhetnek és tagdíjakat lehet fizetni.

Egynevezetesmulatóhely

(Lebontják a debreceni „Bika“ szállót).

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Debrecen, augusztus 2.

A legnevezetesebb vidéki szálloda fölött is megcsóválták ma a gyilkos csákányt. Debrecenben megkezdtek a Bika-szálló lerombolását, hogy helyébe ragyogó szép palotát építsenek.

A Bika hozzátartozik a magyar kulturához. Aki valamikor a tizenkilencedik századbeli magyar vidéki városok életéről akar írni, az semmi esetre se feledkezhetik meg a Bikáról. Ez a szálló amelynek helyes neve: „Szálloda az arany bikához“, közel száz esztendő. Sok szép és rossz, de leginkább sok hangos napot látott. Azok a nagy debreceni vásárok, amelyek a múlt század elején és derekán lejátszódtak, mind a Bikát tették hangossá. A Piac-téren, a református nagytemplom és a Bika közt voltak a vásárok, amelyeken megjelent egész Hajdumegye népe és amelyekre nagy ekhós szekereken hordták fel az ő portékáikat a rác és a görög kereskedők. Minden esztendőben egy álló hónapig tartott el a debreceni nagy vásár és ez idő alatt zsúfolt volt a Bika.

1849 ben, amikor nehéz időkben országos főváros volt Debrecen, a Bika falai között megfordult Kossuth Lajos is. Ide jártak képviselő pártívei, a flamingók, ide Madarász László rendőrmiszternek piros tollas hivatalnokai. A Bikában itták meg a végzetes detronizáció áldomását, ott is fizették annak csehét. Az abszolutizmus alatt ott busultak a hazafiak. Itt kommentálták azt a nevezetes beszédet, amelyben a debreceni református egyházkerületi konventen a fiatal Tisza Kálmán először és elsőnek mert hangosan bírálatot mondani a Bach-féle rendszerről.

Később, a kiegyezés után, amikor az ország kapitalizálódni, polgárosodni kezdett, a Bika megmaradt annak, ami volt, épen úgy, ahogy Debrecen is csak nagynehezen és végképen soha sem veti le az ő régi patriarkális, civis jellegét. Az igazi vidéki mulatságok jártak tovább is a Bika vendéglőjében és különösen a kávéházában, amelyet soha sem csuknak be. Ismeretes annak az utas embernek az esete, aki reggel öt órakor ért Debrecenbe és ámulva látta, hogy a Bika előtt hangosan huzzák a cigányok egy mulató társaságnak.

— Mi történik itt? Mi ez? — kérdezte.

— Zeneestély van instálom — felelte a cigány.

A Bikában történt, hogy a fiatal Esterházy Pál gróf reggel pénzt szórt az utcán álló gyerekeknek és szegény népnek. A Bika elé rendelte a mulató gróf a négyes fogatát, amelyvel aztán meg sem állt Budapestig. Itt mulatott a híres Ferenc József braganzai herceg is és a tisztaeszlári időkben a civisekkel itt történt nevezetes afférja Ágai Adoltnak is.

Napokig irtak a lapok arról is, amikor Esterházy Pál gróf a huszártisztekkel lóháton ment föl a Bika emeletén levő elítélba és ott néhány-szor végignyargalták a termet halálos, rémületben tartva a hölgyeket.

A Bikában volt ez is. A debreceni kereskedő ifjak egy izben meghívták Szabolcska Mihályt felolvasásra. Este, felolvasás után a Bikában gyülekezett a társaság és a kereskedő ifjak ott tósztokban ünnepelték Szabolcskát. A szomszéd asztalnál híres verekedő gentryk ültek, akik a tósztozó kereskedősegedeknek kötekedve kiáltották át:

— A rófról szavaljon, ne a költészetéről.

Erre Szabolcska fölkel és az igazi demokráciáról mondott egy tósztot, de úgy, hogy a szomszéd asztal is értsen belőle. Értett is és Szabolcska tósztjára az volt a válasz, hogy a gentryk megverték a kereskedősegedeket. Verés után azonban „uri“ köteleességüknek tartották elégtételt adni és

másnap egész sereg párbajt vívtak azokkal, akiket az előtte való nap este még rófosóknak csúfoltak, de akiket a verekedés kvalifikált lovagokká ütött.

De nem csupán éjszaka érdekes a Bika, hanem nappal is. Nem annyira maga az egyemeletes, de rengeteg kiterjedésű szálloda az érdekes, mint inkább a kávéháza. Páratlan, azt hisszük sehol a világon meg nem ismétlődő kép fogadja itt az idegent. Reggel, délelőtt, vagy délután, ha belépünk a Bikába, a legetrópaibb külsejű lateinerek között ott találunk mindig husz-harminc csizmás, pörge kalapos civist. Ezek ott ülnek estétől reggelig. Nem fogyasztanak semmit, de ellepik az asztalokat, amelyek körül pipáznak. Nem minden civis járhat így be, nem mindegyik töltheti ingyen napjait a Bikában. Csak egy kisebb kaszt. Ezek, mint ők mondják, „ősjogon“ járnak a Bikába. Leginkább azért járhatnak, mert városi bizottsági tagok és a Bika a város tulajdona. A bérlőnek érdeke, hogy jóba legyen a civisekkel, akik pittoreszk külsőt kölcsönöztek ennek a nevezetes, régi kávéháznak.

Ha fölépül az új palota és aranyos szegélyű, tükrös etablisman lesz a piszkos Bika helyén, valószínűleg elmaradnak a jó civisek is. A ragyogásban, fényben ők nem jól érzik magukat.

VÁROS ÉS MEGYE.

Élelmiszer vizsgáló állomás Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2

A múlt esztendőben igen nagy számlája volt a városnak az országos vegyvizsgáló állomásnál és ezért, meg a piaci és egyéb élelmiszer árusok hathatósabb ellenőrzése céljából, a törvényhatóság közgyűlése Tisch Mór dr. főorvos előterjesztésére elhatározta a vizsgáló állomás létesítését. A fenntartás biztosítására a magvizsgálatot is terbe vette a város, amely a létesítéshez államsegélyt kért a földművelésügyi minisztertől. Ma leiratot küldött a miniszter és arról értesíti a várost, hogy a törvényhatóság terveitől teljesen eltérő módon óhajtja Aradon az állomást felállítani, melynek nyilvánossági jellegét ad ugyan, de a magvizsgálattal nem ruházza fel. Az intézmény vezetőjét is ő fizeti, ő nevezi ki, sőt meg is mondja, hogy ki lesz az igazgató, de az állomás berendezésének költségeihez nem járul hozzá. A miniszter a következőket írja:

Vegyvizsgáló állomás létesítése tárgyában kelt felterjesztésére értesitem a tanácsot, hogy az esetben, ha a szab. kir. város egy, a követelményeknek teljesen megfelelő vegyészeti laboratóriumot állít fel és a felállítás iránti határozat belügyminiszteri jóváhagyást nyert, hajlandó lesz az állomást *kellő felhatalmazással ellátni* s ezen állomás vezetésére tárcám terhére egy kir. vegyészt kirendelni.

Ezen feladatra Meszlényi Emil dr. kir. vegyészt már ki is szemeltem, nevezett azonban csakis az esetben fogom valójában kirendelni, ha a vegyészeti laboratórium teljesen berendezve lesz s a felülvizsgálatra kiküldendő szakközegem ezt a működésre teljesen késznek találja.

Az iratokat visszaküldöm azzal, hogy az állomás berendezési és felszerelési terveit a vezetésre kizemelt kir. vegyész utmutatása szerint dolgoztassa át, a munkálatokra hirdessen pályázatot s az állomás helyiségének és felszerelésének véglegesen elkészített terveit és költségvetését terjessze fel hozzám. Megjegyzem, hogy az állomás kizárólag mint *vegyvizsgáló*, de nem mint egyszerű *vetőmagvizsgáló* állomás is szervezendő, mert egyrészt a környéken *vetőmagvizsgáló* állomásra szükség nincs — és előreláthatólag egyhamar nem is lesz — másrészt a két állomás

együttesen egy vezetés alatt azok különféleségére való tekintettel nem szervezhető.

Miután ilyenképp a vizsgáló állomás más és a város érdekei szempontjából is megfelelőbb szervezést nyerne, mint a város által tervezett állomás, célszerűnek tartanám, ha a tanács a vegyvizsgáló állomás felállítására és külön annak szervezésére nézve egy-egy újabb tervezetet készítené s ezeket közgyűlésileg újlag letárgyalván bocsátaná kormányhatósági jóváhagyás alá. Bartóky államtitkár.

A tanács legközelebbi ülésén foglalkozik a miniszteri leirattal teremtett új helyzetből következő teendőikkel.

Kérelem közutak miatt. A Csalai, Margit, Ilona, Lajos, Kálmán, Csatorna- és Árok-utcai lakosok ma kérvényt adtak be a tanácshoz, hogy az utcák körzetében közutakat létesítsen. A méltányos kérés valószínűleg teljesülni fog.

Kossuth Ferenc komornyikja — trafikos.

— Haragszik a Kossuth-pártra. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, augusztus 2.

Nevezetes karrierfordulásról kell beszámolnunk. A kitűnő Pista, Kossuth Ferenc egykori híres inasa, akinek a szép koalíciós időben nagyobb befolyása volt a politikába, mint a delegáció elnökének, pontot tett közéleti működése mögé. Pistából István lett s Kossuth előszobájából áttette a főnadszállást egy csinos körúti trafikba, amelynek cégtábláján ott fog fityegni ez a név:

— *Vida István dohánytőzsedés!*

A trafikja ott van az Emke-kávéház mellett az Erzsébet-köruton.

— Most már elénekelhetem, — mondotta egy újságírónak — hogy: *Nem vagyok már Kossuth Ferenc komornyikja!* Ez a csunya kabaré-nóta is hozzájárult ahhoz, hogy elhatároztam, hogy önállósítom magamat. Nem tudtam az utcára menni, hogy utánam ne rikkantsa valaki, hogy — én vagyok a Kossuth Ferenc komornyikja. Hát most már nem vagyok az. Vida ur vagyok. A magam gazdája vagyok!

Ugy látszik, ez nem is rossz állapot, mert Vida István ugyancsak meghízott vele. Elégülten pislogó szemmel mondja el, hogy a trafik volt gazdája nem volt épen utolsó ember. *Petrics* Ferencnek hívják és az öreg Tisza Kálmánnak volt a komornyikja. Négy évig gazdálkodott a trafikban és úgy megszédte magát, hogy házat vett Erzsébetfalván s ott éldegél csöndesen.

— Ért fiatalabb vagyok s tizennégy évig is vigan árulhatom a szivarokat, — mondta szerénykedve Pista. Nem is adom majd háromemeletes házaton alul!

Most persze nem könnyű a dolog. Pistának eddig sokkal fontosabb dolgai voltak, mintsem a trafik-kérdéssel törődhetett volna és tegnap egész nap, egész éjszaka tanulmányozta a szivar- és a cigaretta-üzlet rejtelmeit.

— Hölgy cigaretta: 4 fillér, király 4 fillér, trabukko: 18 fillér . . . — recitálta önérzetesen a tudományát.

Ma azért tévedett léhe-korba.

— Szerencsére — szölt — becsületesek az emberek. Maguk mondják meg, ha nem jól számítottak.

Kossuth Ferencről március 15-én lépett ki.

— Épen úgy lehet itt is politizálni, — mondta — mint az előszobában s ez mégis csak független hivatal. Híre terjedt annak, hogy itt vagyok s egymásután jönnek az ismerősök. Minden pillanatban várom, mikor látogat meg a kegyelmes ur is. Megigérté, hogy eljön . . .

— Hát a politikáról mi a véleménye Vida ur!

— Nincs annál egyszerűbb kérdés! — felelte vidoran Pista. — Tisza és Lukács menjen el, osszák ketté a kereskedelmi minisztériumot s két Kossuth-párti képviselőt tegyenek meg miniszterré. Egyszerre meglesz a béke.

— Hát nincs valami jó véleménye a Kossuth-pártiról?

Pista fölényesen mosolygott;

— Köztük éltem, tudom a dolgokat! — jelentette ki.

Kossuth Ferencről kérdezősködött ezután az újságíró s itt egyszerre elkomolyodott a komornyik képe:

— Sokat lehetne róla beszélni. De várok egy kicsit, azután nagy könyvet írok róla. Volt nála jó dolgom is, rossz is...

A befejezés:

— Szakitottam a Kossuth-párttal. Ma már nem is törődöm velük. Hogy miért, megvan az oka, majd elmondom egyszer.

Kirabolták

a karánsebesi vasuti állomást.

— Elhurcolt Wertheim-szekrény. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Karánsebes, augusztus 2.

Megirtuk, hogy vakmerően véghezvitt és a körülményeinél fogva szinte hihetetlen rablás történt a múlt éjjel a karánsebesi vasuti állomáson. Egy végtelenül ügyesen dolgozó betörőbanda alkulescsal behatolt az állomás raktárpületében levő pénztárhelyiségbe és ellopott egy hatalmas Wertheim-szekrényt, valamint egy kisebb pénzládát. Zsákmányukat egy utszéli árokban feltörték és kifosztották a betörők, a kifosztott pénzszekrényeket tegnap megtalálták a rendőrség és vasut emberei, a vakmerő rablóknak azonban nyomuk veszett. A szenzációs rablásról következőket írja tudósítónk:

A vizsgálat a következő tényállást állapította meg: A betörők az éjjeli órákban hatoltak be az épületbe. A külső ajtó alkulescsal nyitották ki, így mentek be a pénztárhelyiségbe és heten nyolcan lehettek, mert másképpen lehetetlen lett volna a hatalmas, három-négyszáz kiló súlyú Wertheim-pénzszekrényt elvinniük. Elvittek azonban egy kisebb vaskazettát is. A Wertheim-szekrény ezerhat-száz koronán felüli készpénzt, a kis kazetta pedig több mint huszonegyezer koronát tartalmazott, s azonfelül a nagy szekrényben tizenhét korona, a kisiben pedig több, mint nyolcszáz korona értékű postaértékek, bélyegek és vasuti fuvarlevelek voltak elhelyezve. Az épület körüli bozskornyomok után indulva, a nyomozók csakhamar ráakadtak a kifosztott Wertheim-szekrényre.

A feltört szekrény ott feküdt az állomás közelében elhúzódó mély árokban. A pénz hiányzott belőle, de a benne elhelyezett fuvarleveleket, értékjegyeket és egyéb okmányokat érintetlenül ott hagyták a rablók. Késő este megkerült a kisebb pénzszekrény is, a Lugos felé vezető út melletti kukoricaföldön volt elrejtve, mintegy egy kilométernyire a vasuti állomástól. Ez is fel volt törve és ebből is csak a pénz hiányzott, az értékeket érintetlenül benne hagyták. A rendőrség megállapítása szerint a betörés nem vall szakavatott kezekre, sőt valószínűsítik, hogy a munkások voltak.

A szekrényeket, valami súlyos, hegyes eszközökkel zúzták be, minden valószínűség szerint feszítóvasakat, vagy vasuti csákányokat használtak e célra. A hivatásos betörők egészen másképp dolgoznak. Az épület körül észlelhető bozskornyomok arra engednek következtetni, hogy román parasztok voltak a betörők, de felmerült az a gyanu is, hogy a helyi viszonyokban járatos vasuti alkalmazottak követték el a rablást. Nagyon megnehezíti a tettesek kipuhatolását az, hogy csakis a készpénzt vitték magukkal és minden egyéb, könnyebben nyomra vezető értéket ott hagytak.

Teljesen érthetetlen, hogy miképpen hajlathatták végre háborithatlanul a vakmerő betörést a nagyforgalmu állomáson. Abban az időben, amikor a betörés történt, két személyvonat, a gyorsvonat és az orientekszpressz robogott keresztül az

állomáson, azonfelül egész éjjel dolgoztak a kocsi-rendezők és folyt szakadatlanul a tolatás. Érthetetlen az is, hogy a vasuti állomás melletti árokban nem zavarták meg a betörők munkáját.

Karánsebesen ugyanis országos vásár van és épen a betörés éjjelén folyton közlekedtek a vásárosok szekerei az árok melletti országúton. Szinte hihetetlen, hogy ezek közül senki sem hallotta meg a pénzszekrény nagy zajjal járó feltörését.

A karánsebesi vasuti állomás tarthatatlan közbiztonsági állapota erősen hozzájárult ahhoz, hogy a betörők ily sikeresen dolgozhattak. Jóllehet az állomás több, mint egy kilométernyi távolságban van a várostól és már évek óta gyakran ismétlődnek meg rajta a kisebb-nagyobb lopások, mégis csak egy éjjeli ór teljesít őrszolgálatot az egész állomás területén. Ez az egy ember ellenőrzi az állomásépületet, a nagy pénztárat és az állomás területén levő egész kocsi-állományt. Csak ezen hiányos őrzés mellett fordulhattak elő a karánsebesi állomáson oly gyakori árulopások és így történhetett meg mostan a vakmerő pénztárrablás is.

A nyomozás lázas izgalommal folyik az összes hatóságok részéről és ma reggel Karánsebesre érkezett Budapestről az államvasutak igazgatóságának két főtisztviselője, kik nyomban megkezdtek az állomás egész személyzetének kihallgatását. Az eset a karánsebesi vasutások közt nagy konsternációt keltett. A nyomozás a betörők személyére nézve még teljesen tájékozatlan, de a hatóságok széleskörű intézkedéseket tettek a tettesek kézrekerítésére.

SPORT.

+ Vasárnapi atletikai verseny, old-boys mérkőzés. Mint jeleztük, vasárnap, aug. 4 én tartja kerületi atletikai viadalát az A. A. K. a délvidéki atléták élénk részvételével. Nagyikinda, Temesvár, Szeged küldi át atlétáit a versenyekre. A sok számú program, a nagy mezőnyök élvezetes sportot ígérnek. Az atletikai viadalt a Temesvári Atletikai Klub „öreg fiúk” s a A. A. K. „Kakasos” öreg legénységének old-boys revanche mérkőzése követi 5 órakor, melyből az eddigi old-boys matchek kedélyessége nem fog hiányozni. Az old boys mérkőzésnek érdekességét mindenesetre csak növelni fogja a két régi rivális egyesület öregeinek revanche rugdalózdása. Mindkét verseny rendes belépődíjak mellett tekinthető meg az atléták Török Gábor-utcai sporttelepén.

+ A Kisjenői Atletikai Klub július 28-án az Ujszentannai Football-egylettel mérkőzött s azt fölényes játék után 9:0-ra legyőzte. A győztes csapat tagjai közül különösen kitűntek Váradi I. elsőrangú backjátékával, Olasz II. lefutásaival Vály és Ujj összekötők veszedelmes lövéseikkel.

+ Megvesztegetett football bíró. Budapestről jelentik: Ami eddig csak a löversenyeken volt szokásos, ahol aki csak tud, jogtalan anyagi előnyöket szerez magának, az most, sajnos, bevonult az embersportba, a labdarugásba is. A labdarugásban is csálnak már, ha igaznak fognak bizonyulni azok a vádak, amelyeket egy Szalai Gyula nevű ember emelt a III. ker. Torna és Vívó Egylet és Simon Lajos, a Budapesti Torna Klub tagja ellen. Ez a Szalai ugyanis nem kisebb dologgal vádolja meg a III. kerületieket, minthogy csapatvezetőjük pénzzel, 50 koronával, megvesztegette volna Simon Lajost, aki mint bíró a MAK.—III. ker. TVE. első osztályu bajnoki mérkőzését vezette. Megvesztegette pedig azért, hogy Simon a III. kerületiekkel megnyerhesse a Magyar Atletikai Klub ellen a mérkőzést, amelynek kimenetelétől függött, hogy a III. ker. az első osztályban marad, vagy kiesik-e. Szalai állításának bizonyítására tanukra is hivatkozik és a BTK.-tól a Simon elleni vizsgálat megindítását kéri. A mindig korrekt BTK. ban kínos felháborodást keltett az ügy. A BTK. vezetősége pedig igen helyesen a M.L.Sz.-ét, mint amely ebben az ügyben illetékes, kérte fel a vizsgálat megkezdésére. A vizsgálat idáig nem fejeződött be.

Nyolc ünneppel kevesebb lesz.

— A pápa végső döntése. —

Saját tudósítónktól.

Balatonfüred, augusztus 2.

Ismeretes, hogy X. Pius pápa az elmúlt év július 2 ikán kelt *Supremi disciplinae* kezdetű motu proprio-jában intézkedett, hogy a szokásos egyházi ünnepek száma redukáltassék. A pápának eme rendelkezése az egész világon nagy feltűnést keltett és úgy a főpapok, mint a hívők kérelmeket intéztek az iránt, hogy az ünnepek maradjanak meg a régi megszokott formájukban és azokon változás ne történjék.

A magyar püspöki kar 1911. november 19-én Vaszary Kolos bíboros hercegprimás elnöklete alatt ülést tartott, amelyen foglalkozott ezzel a kérdéssel és úgy határozott, hogy felterjesztést intéz a pápához, amelyben kérni fogják, hogy az ünnepeket Magyarországon a régi változatlan formájában tartsa meg. Amiként azonban a hercegprimásnak most megjelent 12. számú körleveléből kitűnik, a magyar püspöki karnak eme reménye nem vált valóra.

Gennari bíboros a Congregatio consistorialis prefektusa ugyanis nemrégiben értesítette a hercegprimást, hogy a pápa ragaszkodik motu proprio-jához, amelynek tisztán gyakorlati jelentősége van és csupán csak az ünnepek külső megülését korlátozza.

Hangsúlyozza, hogy az ünnepek egyházi megülése a régi marad és csupán csak a hivatalos miselátogatás és a szolgálai munkától való eltöltés szűnik meg. Magyarországra vonatkozólag külön is kiemeli, hogy Szent István ünnepe külön is megülhető.

A hercegprimás a választ Balatonfüreden kelt körlevelében tudatja a papsággal, azzal, hogy a motu proprio intézkedése következtében a következő ünnepek vesztik el külső ünnepi jellegüket és ezeken a mise hallgatás és a szolgálai munkától való tartózkodás nem kötelező:

Karácsony, husvét, pinkösd másodnapja, ur-napja, gyertyaszentelő boldogasszony (február 2.), gyümölcsöltő boldogasszony (március 25.) és kis-asszony napja (szeptember 8.), valamint minden ország, nemzet, egyházmegye, tartomány és község külön védőszentjének ünnepe, mégha egyhá-zilag és nyilvánosan meg is ülték eddig ezeket, ezentúl az ünnepek jegyzékéből törölnődök.

A motu proprio rendelkezéseinek életbeléptetése céljából a hercegprimás utasította egyházmegyéje papjait és az egyes esperesi kerületek tagjait, hogy a legközelebbi őszi tanácskozáson foglalkozzanak a szentszék legutóbbi döntésével és beszéljék meg a megfelelő és szükséges eljárás módjait. A hercegprimás ezen intézkedését rövidesen a többi egyházmegye püspökének hasonló rendelete fogja követni.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az Uránia új műsora. Nap-nap után zsulolásig telve van az Uránia hatalmas nézőtere s ez bizonyítéka annak, hogy a közönség méltányolja az Uránia igazgatóságának áldozatkész-ségét. Az Uránia igazgatósága költséget s fáradságot nem kímélve mindig a legújabb slágereket szerzi meg előadásra s megelözi még a fővárosi mozgófényképszínházakat is. A párisi világhírű Pathé céggel például oly szerződést kötött, amely szerint a gyár képei Magyarországon először az Urániába kerülnek vetítésre. Így sikerült például az Uránia igazgatóságának egy hetettel a párisi bemutatató után már előadatni a Feltékenység átka című hatásos kétfelvonásos drámát, amely páratlanul áll a maga nemében. A kétfelvonásos mellett még négy nagyszabású kép van a műsoron. Ezek közül a jiu-jitsu mérkőzés keltett szokatlan

érdeklődést, míg a Különös fogadás és Marius utikalandja című humoros képek állandó derűtségben tartották a közönséget. Egészen ismeretlen, exotikus tájakat mutat be egy borneoi felvétel. Nagy érdeklődéssel kísérte mindenki a képet, mely vonzó érdekessége mellett egyúttal tanítis. A műsor holnap kerül utoljára előadásra. 175

* **Leányasszony.** (Világeseemény az Apolló-színházban.) Amióta az Apolló-színház kétnaponként új műsort mutat be, gyors egymásutánban hozza színre a filmgyárak legfrissebb s legértékesebb termékeit. A notredamei hid titka című bűnügyi drámát még csak ezután fogják bemutatni a fővárosi mozsínházak is s az Apolló-színház már túl van rajta s holnap, szombaton már a „Leányasszony“-t vetíti vászonra. Ez a kép eddig egyedül Berlinben került előadásra, ahol a felsőbb körökben kínos meglepetést keltett, mert egy ismert nevű főúri házaspár családi dolgait pertraktálja a maga valóságában. A berlini előadások alkalmával sokat foglalkoztak a lapok az esettel s akkor a rendőrségnek is közbe kellett lépnie. A „Leányasszony“ lekerült a műsorról s az érdekes filmet egyelőre raktárba helyezték. Az Apolló-színház igazgatósága azonban felhasználva előkelő összeköttetéseit, a darabot megszerzte két előadásra. Bizonyára Aradon is nagy érdeklődés fog megnyilvánulni a „Leányasszony“ szombati és vasárnapi előadásai iránt. A világeseményen kívül még egy remek természetutáni s egy pompás bohózat egészíti ki a műsort. 177

Eltűnt milliomos.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, augusztus 2.

A Lipótváros kedvence, Heidelberg Alfréd, ismert nevén: Heidelberg Frédi, lipótvárosi kedvelt milliomos, hat hónap óta nyomtalanul eltűnt Budapestről.

Heidelberg, aki még aránylag fiatal ember, nyolc év előtt nősült, igen romantikus körülmények közt, teljesen vagyontalan leányt vett el feleségül. Ez a nősülés akkoriban nagy port vert fel a Lipótváros berkeiben. Heidelberg Frédit több millióra becsülik s az ilyen többszörös milliomosok nem szoktak titokban tisztességes, szegény leányokat elvenni feleségül.

Színházakban, mulatóhelyeken nagyon ösmert alak maradt Frédi továbbra is. Gyakran lehetett egyedül látni; monoklit hordott, de azért nem tartozott a lármás aranyifjak közé, sőt igen csendes és szerény ur volt, dacára, hogy monoklit hordott és dacára, hogy milliomos volt.

Ugy beszélünk róla, hogy „volt“, mert Heidelberg Frédi február óta nyomtalanul eltűnt Budapestről, Mária-utca 32/34, számú saját házából, ahol gyönyörű lakásban élt a feleségével. Nejét sem értesítette, hogy hová megy, mit csinál s azóta nem irt egy sor irást sem, úgy, hogy szegény szimpátikus Heidelbergné nagyon meg van ijedve, hogy mi történt az urával, hová tűnt, mi van vele. Egészen jogos az a feltevés, hogy Heidelberg Alfréd valami szerencsétlenségnek lett az áldozata. Nemcsak, hogy a fiatal feleségét nem értesíti a hollétéről, de egy barátjának, ismerősének, ügyvédjének sem ír egy sort sem; egyáltalában nem ad életjelt magáról.

Érdeklődtek lipótvárosi körökben, ahol Heidelberg Frédi forgott, hogy mit tudnak, vagy mit hallottak róla. Mindenki csak azt tudja, hogy eltűnt hat hónap előtt s azóta nem adott életjelt magáról. Sokan emlékeznek rá, hogy Frédi, elutazása előtt már hetekkel igen rosszkedvű, nyugtalan, kedvetlen volt, mintha valami nagy baj, nagy keserűség gyötörné. Állítólag el is panaszkodott több barátjának, hogy lelki bajai vannak.

Mások szerint kaland rejtezik Heidelberg Alfréd eltűnése mögött, bár ez nem valószínű, mert hat hónap óta, ha akárhol is rejtezik, látta volna valaki, vagy adott volna magáról valamilyen életjelt. Nem marad más hátra, mint az a feltevés, hogy Heidelberg Alfrédal valami baj történt.

Harc a géppel számított órabér miatt.

— Taylor rendszere. — Kétezerhatszáz munkás sztrájkja. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, augusztus 2.

Megirtuk, hogy a Ganz-féle villamosági-gyár kétezerhatszáz munkása kivonult az utcára és tagadják, mintha ők sztrájkba léptek volna, azt állítják, hogy az igazgatóság kizárta valamennyit.

A gyár műszaki vezetője, Szuk igazgató viszont úgy magyarázza a helyzetet, hogy a gyár által termelt jóformán valamennyi cikk kezdeti megmunkálását az esztergályosok végzik. Ha ők abbahagyják a munkát, az egész gyár üzemének is mintegy automatikusan abba kell maradnia. Itt tehát csakis sztrájkról lehet szó, de semmiesetre sem — kizárásról.

Taylor mérnök órája.

Az egész súlyos bonyolódásnak a létrehozója pedig az, hogy egy ma is élő amerikai mérnök, névszerint Taylor, körülbelül harminc évvel ezelőtt egy sztrájk alkalmával arra gondolt, hogy a bérharc problémájának a megoldását rábizza egy teljesen pártatlan bíróra, nem is élő emberre, hanem egy finom művü — órára.

Taylor abból indult ki, hogy a gép azért egyszerű és tökéletes munkaeszköz, mert a teljesítő képességét pontosan ismerni és mert erre a teljesítő képességre számítani is lehet. Azután — folytatta a gondolatárisítást — az ember is gép bizonyos mértékig és az ember is alkalmas arra, hogy bizonyos meghatározott munkát mindig egyazon időn belül végezzen el. És ezt a teóriát alkalmazni kezdte a saját gyárában. Órával a kezében megfigyelte minden munkását és megállapította a legparányibb mozdulatnak is az időtartamát. Táblázatot készített, hogy másodpercenként hány kalapácsütés végezhető s általában a végzett munkának minden elgondolható részéről. S így azután kiszámította, hogy egy egy gyártott cikk mennyi idő alatt készül el, amiből viszont önként adódik az az összeg, a mit a munkásnak ama bizonyos munkáért kapnia kell.

A gordiusi csomó.

Taylor rendszerét a Ganz-gyár vezetősége hozta be, de a munkások sem idegenkednek tőle. Az egész vita arra az egy pontra vonatkozik, hogy miképpen állapítják meg egy-egy tárgy elkészítésének az időtartamát. Mert ha a vezetőség tulajdonoson csekély időt szán egy-egy tárgy megmunkálására, akkor a munkásnak máris veszített ügye van, mert úgy fizetik, mintha egy tárgyat — például — két óra alatt végzett volna el, holott négy óráig dolgozott rajta. S mert a gyár vezetősége átlagos egy korona, esetleg egy korona és husz fillért számít egy órai munkáért, világos, hogy a kinek olyan munka jut, a melynek az időtartamát nagyon fukarul méri ki a táblázat, az nem kereshet egy koronát, hanem esetleg csak ötven fillért.

Taylor rendszere csak most van kialakulóban, csupa forrongás az egész és egészen érthető, hogy a munkás és a gyáros kemény harcot vívnak egy-egy tárgy munkadíjának a megállapítása körül. Erre nézve is fölöttébb érdekes dolgokat mondott el Szuk igazgató:

— Egy-egy tárgynak a táblázatba való beállítását a következőképen megy végbe. A munkavezető kiadja az illető tárgyat, belehelyezteti a gépbe s akkor, amikor a munkás odaáll a gép mellé, illetve, amikor megkezdődik a valóságos munka: akkor hozza működésbe a stopper-órát. Természetes, hogy az ilyen próbamunkához nem a legkitűnőbb munkást vesszük, aki kivétel, hanem a középszerű munkást, aki a nagy átlagot alkotja.

Most már, ha a munka simán ment is végbe, belekalkuláljuk az időbe az előfordulható zavarokat is. Például meglazulhat egy szij, eltörhetik valami, a munkásnak esetleg el kell mennie egy rajzért, vagy egyébért, erre a célra mindig hozzáveszünk bizonyos időt a valóságos munkaidőhöz. És mindezek után a mikor már megvan a megfelelően kikerekített idő, amelyen belül el lehetne végezni az illető munkát, akkor még az egészhez külön hozzászámítunk előre nem látott okok címén újabb husz százalékos időpótlékot.

De nem is a bérek csekélyisége miatt keletkezett a zavar.

A sztrájk igazi oka hatalmi kérdés. A munkások tudják, hogy a gyár rendkívül el van halmozva külföldi megbízásokkal. Arra gondoltak tehát, hogy a gyár vezetőségét most falhoz szoríthatják. A próbálkozás azonban kudarcot vallott. Az igazgatóság a hivatalos békéltető üléseken sem vesz részt, mert nem bércsarcról, hanem a gyár belső fegyelméről van szó.

Az igazi gavallér.

(Gromon Dezső számozatlan ezresei.)

*

A temetőben pihen már az ország egyik legnépszerűbb és legsneidigabb gavallérja: Gromon Dezső báró. Sok jellemző történetet irtak meg erről a nevezetes férfuról. Az eddig nyilvánosságra hozott esetek a vidám, mulató bécskai gavallért karakterizálták. Az alább közölt két história, amelyet egyik régi intimusa hozott most nyilvánosságra, azt igazolja, hogy Gromon Dezsőnek nemcsak kedélye, hanem a szívjósága is rendkívüli volt.

Évekkel ezelőtt megismerkedett a vonaton egy huszafőhadnagygyal. Gromon akkor honvédelmi államtitkár volt. Beszélgetni kezdett a szimpatikus, fiatal katonával, aki elpanaszolta, hogy Bécsbe megy a hadügyminisztériumhoz; kérelmezni próbálja kauciója engedését, hogy nősülhessen, mert szeret egy szép, szegény leányt s nincs kauciójuk. Gromon részvétellel hallgatta a fiatal, boldogtalan katona panaszát és teljes részletességgel kikérdezte, minden apró ügye iránt hosszasan érdeklődött. Pozsonyban a pályaudvaron így szólt Gromon a főhadnaghoz:

— Ejnye öcsém, hozhatna nekem egy sós-kiflit.

A katona rohant, hozta a kiflit s mikor visszajött, Gromon egy zárt borítékot nyújtott át neki.

— Fogja, — mondta — emlék magának, majd csak Bécsben nézze meg a tartalmát.

— Nem fogadhatom el, — szólt a katona, — kegyelmes uram, ebben a borítékban pénz van.

Elkezdett vitatkozni, de Gromon szigorúan rászólt a főhadnaggyra, s mint honvédelmi államtitkár egyszerűen ráparancsolt, hogy fogadja el a pénzt. A borítékban 30.000 forint volt. Ezt a történetet olyan valaki, aki nem ismerte Gromont, nehezen fogja elhinni. Ellenben a környezete tudta róla, hogy nem létezett nála jobbszívű, könnyebbpénzü ember. Néha minden zsebe teli volt ezresekkel, ilyenkor szórta a pénzt. Milliókat költött el.

Ez a második történet: Elárverezték a birtokát. Mikor a könyvtárra került a sor, az egyik ügyvéd kinyit egy vastag könyvet s a középen két lap között 1600 forintot talált. Tovább lapoztak s a könyvtárlapjai közt 50.000 forint papirospénzt találtak. Gromon ezt úgy magyarázta meg, hogy olvasás közben, ha pénzt kapott bérleltől, vagy postán, szórakozottan a könyv lapjai közé helyezte a papírost s azután tovább olvasott s így évtizedek alatt 50.000 forint gyűlt össze a könyvben. Egyszer teljesen elárverezték, kétszer kifizettek érte súlyos, nagy vagyonokat, harmadszor már nem akartak érte fizetni s ekkor követte el az öngyilkossági kísérletet. Azóta felemelt nyugdíjából és rendkívüli kegydíjakból élt.

Botrányok az osztrák zsoké klubban

(Dopingolták a Springer istálló lovait. — Baltazzi elnök gyanus szerepe.)

(Bécsi tudósítónk telefonjelentése.)

Bécs, augusztus 2.

A Kottlingbrunn és Baden környékén sportoló nyaralóknak, vagy nyaraló sportközönségnek az idén ugyancsak kijutott a szenzációból. Legkövetlenebbül persze az érintette őket, hogy időnek előtte elvesztették a nyaralás költségét és a sok meglepetés után ők is kedveskedhettek egy meglepetéssel, hogy váratlanul hazatértek. A kinek azonban pénze is, türelme is volt kivárni az eseményeket, kárpótlásul világraszóló botrányokban gyönyörködhetett.

A Springer-lovak győzelme.

Még alig ültek el a *Planner* botrány hullámai, amelyek kegyetlen csapkodása közepette is érintetlenek tudtak maradni a legtisztéletreméltóbb nevek viselői, ma újra egy osztrák főur neve, *Springer Gusztáv báró* került abba a szennyes áradatba, amely elborítással fenyegeti az egész osztrák versenyügyet, bár magához Springer báróhoz föl nem érhet. Megszámálhatatlan millióknak, nagy földbirtokoknak, virágzó gyáraknak és ipartelepeknek ura, jótékony a végletekig, alkalmaztaiban föltétlenül bizó és jóhiszemű, elanyyira, hogy csak az ő példátlan áldozatkészsége mentette meg az osztrák zsoké-klubot a teljes anyagi csődtől. Érthető, hogy csak az ő nevének a nimbusza tudta egy ideig megvédelmezni trénerét és zsokéját a nap-nap után fölhangzó vádak súlyos következtéseitől.

Talán továbbra is megvédelmezte volna, ha épen a *Planner* dolgában kiderült bizonyosság aktuálisra nem teszi a vizsgálatnak a többi istállóra való kiterjesztését és a Springer-lovaknak győzelmi szeriése akaratlanul is ide terelte a gyanút.

Az első gyanu.

A derbymeetingen történt, hogy Gailla vezettől viselkedett. Kétszer ki is tört. A futam után nyálkavizsgálat volt és már akkor rebesgették, hogy nincs minden rendben. Reeves H.-nak a Springer istálló trénerének azonban oly óriási volt a protekciója, hogy minden csendes lett.

Zergebák győzelme újabb gyanura adott alkalmat. A derbynapi utolsó futamában ugyanis Zergebák cirkuszi mutatványokat produkált. Hol elül volt, hol hátul volt. A cél előtt két méterrel még utolsó volt, a célban azonban könnyen első. Akkor az a bookmaker, aki ezekről a családokról tudott, 40.000 koronát nyert Zergebákon.

Leleplezik a csalást.

Csekolics Gyula gróf, a magyar zsokéklub elnöke határozottan kijelentette, hogy a budapesti pályán nem engedi meg egy Springer-lónak startolását sem, amíg a hivatalos vizsgálat nem konstatálja, hogy a lovak tiltott szerek alkalmazása nélkül fejtik ki bámulatos képességüket. *Wenckheim* Dénes gróf és *Dréher* Jenő erre elrendelte a nyálkavizsgálatot valamennyi Springer-lónál. Dealer és *Chilperic* tavalyi derbygyőzelmei már napirendre kellett térni, de *Merryman*, *Oiseau*, *Jacquemart*. Azután *Zergebák*, *Jacotot*, *Adulár*, *Perbacco*, majd *Alagon Szépitő*, *Quenelle*, *Kottlingbrunnban* *Opponent*, *Petition* nem került el a vizsgálók éberségét és a lovak nyálkájának vegyi elemzése kétségtelenül megállapította, hogy *Springer Gusztáv báró* lovai doping segítségével nyerték össze a díjakat.

Baltazzi gyanus fogadásai.

Ez a száraz valóság, amely annál föltünőbb, mert kiderítésétől lehetőleg távoltartotta magát *Baltazzi Arisztid*, a bécsi zsoké-klub elnöke. Ez

annál szembeötlőbb, mert a bukmékerek könyveiből, minden kétséget kizáróan meg lehet állapítani, hogy minden győztes *Springer-lóra* az első fogadást *Baltazzi Sándor*, az elnök öccse és meghatalmazottja kötötte, nagy összeggel, nagy odsszal. Normális viszonyok között egyáltalában nem rekriminálható dolog, hiszen jó ujjmutatás volt a fogadóközönségnek is, de meg nem férő az elnöki tekintéllyel és az elnöki hatáskörrel, még ha semmi más következtetése sem volna, mint az, hogy *Carlake* a Springer istálló zsokéja egyik lábát a székre téve, pálcáját forgatva, füttyüreszve hallgatta a bécsi zsoké-klub elnökének valamelyes magyarázatát.

Reeves és *Carlake* is, mindig másokkal fogadtattak. És tegyük hozzá előkelő férfiakkal. Ugyancsak *Baltazzi*, a bécsi elnök testvére helyezte el az óriási pénzeket. Lehet, hogy jóhiszeműen. Mindig biztos volt a Springer-ló győzelme, ha *Baltazzi* megjelent a ringben és erősen fogadott. Különösen *Alagon* sikerült minden plöngük. Hogy miért, most kiderült.

Baltazzi kívül még több nagy fogadó is csak a Reevesék csalóbandájának fogadott és ezek mindig kitűnően voltak informálva.

Ki a bűnös?

Az egész eset következtetése egyelőre beláthatatlanok. Egy bizonyos, hogy *Springer Gusztáv báró fölösztatja istállóját és végleg visszavonul a turftról*. Azt beszélik, hogy a báró az összes eddig nyert versenydíjakból nagy alapítványt tesz. Hogy a bécsi zsoké-klub elnöke mire határozza magát, talán nem egészen tőle függő dolog, a mint hogy *Reeves Herbert* sem tudja, vajon elfogadják-e azt a védekezését, hogy nem ő a bűnös, hanem *Carlake*, vagy egy ismeretlen harmadik dopolta az ő tudtán kívül a lovakat. Megnyugtató, hogy *Baltazzi Arisztid* nélkül energikus és igazságos kezek bontogatják a vizsgálat szálait és sikerülni fog megmenteni nemcsak a versenyek tisztaságát, de a mi csaknem ilyen fontos, a közönség hitét és bizalmát is.

A sürgönyileg *Kottlingbrunnba* felrendelt *Wenckheim gróf* a vizsgálatról a következőképp nyilatkozott:

— Táviratilag hívtak fel birtokomról és csak nagyjában vagyok még ezidő szerint értesülve *Berti Reeves* tréner ellen felmerült doping-vádról. Így természetesen, ha még oly szívesen is állok a nyilvánosság rendelkezésére, érdemlegesen nem nyilatkozhatom. Azt azonban eleve is kijelentem, hogy amennyiben *Reeves* bűnössége véglegesen beigazolást nyerne, úgy a legnagyobb szigorral fogunk ellene eljárni. Ezuttal nem leszünk oly elnézőek, mint a *Planner-ügynél* és nem alkalmazuk a 70. paragrafust, hanem kiméltlenül végzünk a bűnösökkel. Abba sem megyek bele, hogy *Reeves* helyett egy bűnbak lakoljon. Az igazi bűnösöknek kell bűnhődniük és pedig a legszigorúbban. Ezidő szerint többet nem mondhatok, de még kijelenthetem, hogy a legközelebbi órák már teljes világosságot fognak teremteni ez ügyben.

Badeni titkok.

Kottlingbrunn nagy szenzációja mellett alig esik szó a badeni ügetőversenyekről, ahol pedig nap-nap után a leghallatlanabb botrányok zajlanak le és nemcsak a hajtók munkája, de maga az igazgatóság viselkedése is azt a hitet kelti a tomboló közönségben, mintha a versenyeket egyedül a könyvesek fölsegítésére rendezné.

A *Freudenaunak* csak egy *Lesbos*-eset volt, ezt is alig sikerült elsimitani. *Badenben* minden nap akad egy-két verseny, amelynél a közönség fejesóválva nézi a könyvesek működését és csak a verseny eredménye után érti meg, hogy miért adtak a könyvesek egyre hosszabb odszot a favoritra, holott más lóra alig jött fogadás.

Szerdán a klubversenyben *Lexington* verhe-

telen volt, majd a próbagalopnál elvesztette egyik patkóját és szerencsésen elvesztette volna a versenyt is, ha versenyközben két ló annyira össze nem ütözik, hogy a versenyt le kellett csöngetni. Az újabb versenyben aztán *Lexington* nem indult és az igazgatóság határozata értelmében a fogadások elvesztettek volna.

Csak a közönség irtózatos fölzudulása után másították meg ezt a határozatot olyképen, hogy a téteket a könyves és a totalizátor visszafizette. A verseny után könyvvizsgálat is volt, persze eredménytelenül, ha csak eredménynek nem vesszük azt a bizonyosságot, hogy az ügetőverseny már a hajtók intelligenciájánál fogva sem érett meg arra, hogy a bukméker-intézménnyel súlyosbítsák a közönségnek amugy is nehéz helyzetét.

A fősvény milliomos fia.

— Letartóztatott csaló százados. —

Távirati tudósítás.

Páris, augusztus 2.

Nagy föltűnést kelt egy nagyméretű szélhámosság, amelynek egy ismert, többszörös milliomosnak a fia az egyik szereplője.

A londoni rendőrség a párisi rendőrség megkeresésére letartóztatta ma *Grundherr Hugó nyugalmazott bajor százados*, aki két párisi régiségkereskedőt nagy összeg erejéig megkárosított és ravasz módon befonta *Wernher Frederik* dúsgazdag fiatalembert is, *Wernher Gyulának*, a *Deebers-féle gyémántkereskedő-társaság* volt igazgatójának, az ismert milliomosnak fiát.

A fiatal *Wernher* igen könnyelmű életet élt s atyja ezért nem adott a kezébe nagyobb tőkét, hanem csak érváradékot biztosított neki. *Wernher Frederik*, aki fényűző életmódjáról nem akar leszozni, természetesen folyton anyagi zavarral küzdött s úgy szerezte a szórakozásaihoz szükséges pénzt, a hogy tudta. Ilyen anyagi helyzetben ismerkedett meg *Grundherr Hugó százados*sal, aki a könnyen hívő fiatalembert a következő terv kerestülvitelére beszélte rá:

Elvitte *Wernher Marcey* régiségkereskedőhöz és *Escousoura* asszony ugyancsak ismert régiségkereskedőhöz, akik mind a ketten nagy értékű régi butort, festményt, porcellánt és más disztárgyakat tartottak raktáron. *Grundherr* kiválogatta a két kereskedő legértékesebb régiségeit s azokat egy millió frankon megvette *Wernherrel*, aki a vételár fejében egy-egy ötszáz ezer frankról szóló váltót adott át *Marceynak* és *Escousour* asszonynak. *Grundherr* azt mondotta ugyanis *Wernhernek* hogy ezeket a régiségeket Németországba fogja szállítani, ahol a százötvenezer franknyi nyereséggel azonnal értékesíteni fogja. A nyereségből *Grundherr ötvenezer frankot* kötött ki magának.

Wernher lépre ment s a százados a régiségeket elküldte Németországba, a hol azonban csakhamar potom áron kezdte eladogatni azokat, úgy, hogy összesen harmincezer frankot kapott értük. *Grundherr* azután a pénzzel Londonba szökött. Közben a régiségkereskedők bemutatták a váltókat *Wernhernek* beváltás céljából és ekkor derült ki, hogy *Grundherr* a régiségeket elkótyavetyélte.

Mint hogy *Wernher* a váltókat nem tudta kifizetni, a régiségkereskedők a bírósághoz fordultak, a mely megindította a vizsgálatot és *Grundherr* ellen elfogató parancsot adott ki.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — 151
Nyomda	— — — — — 151

Nem halt meg hivatalosan

— A mostoha fiu bosszija. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 2.

Az aradi anyakönyvi hivatalma ma egy diszmagyarba öltözött ember állított be, Gálffy Imre aradi földbirtokos néven mutatkozott be és elmondotta abbéli szándékát, hogy nősülni akar. Szondy Béla anyakönyvvezető kikérdezte a nacionaláját, mire Gálffy elmondotta, hogy özvegy ember, a felesége Csengeri Antónia volt, aki körülbelül három évvel ezelőtt meghalt. Megunta az egymagában való életet és újra asszonyt visz a házhoz.

Az anyakönyvi hivatalban annak rendje és módja szerint felvették a jegyzőkönyvet, amikor azonban utána néztek az anyakönyvekben az adatoknak, kitűnt, hogy Gálffy Imréné — még nem halt meg. Gálffy roppantul meglepődött ezen a felfedezésen, mert ő három évvel ezelőtt eltemette, elsiratta a feleségét s most már hogy újra meg akar nősülni, az anyakönyvi hivatalban megállapítják, hogy elhunyt neje még él. Azonnal panasza ment a polgármesterhez, aki rögtön elrendelte a vizsgálatot, és a kutatások során a következő érdekes dolog derült ki:

Gálffy Imre elhunyt felesége Csengeri Antónia özvegy asszony volt, amikor Gálffy elvette. Az első férje Huzó Mihály volt. Huzó hamarabb meghalt, mint felesége, aki azután Gálffy Imréhez ment nőül. Amikor három évvel ezelőtt Csengeri Antónia meghalt, a halálesetet első férjének a fia, Huzó István a nemrégiben elhunyt közismert kávék jelentette be a halottkémnek és az anyakönyvi hivatalnak. Huzó István ugylátszik nem volt valami jó barátságban Gálffyval, mert a haláleset bejelentésénél egy kis borsót akart az orra alá törni. Sejtette, hogy mostoha apja meg akar házasodni és ezért, hogy kellemetlenséget okozzon neki, anyjának, Csengeri Antóniának a halálát nem úgy adta az anyakönyvi hivatal tudtára, hogy Gálffy Istvánné halt meg, hanem első férje után Huzó Mihálynéknak jelentette be.

Gálffyt némileg megnyugtatta a rejtélyes ügynek illetékesek való kibogozása, a házasságkötésről azonban egyelőre nem lehet szó, mert az anyakönyveket ki kell igazítani, ami pedig csak a rendőrségi nyomozás lefolytatása után történhetik meg, de csakis belügyminiszteri engedély alapján.

TANÜGY.

(—) Tanárok, tanítók családi pótlékának kiutalása. Zichy János gróf kultuszminiszter ma adta ki a családi pótlékra vonatkozó rendeletet. Ezek szerint a középiskolai tanárokon és miniszteri tisztviselőkön kívül, 200 koronás segélyben részesülnek az állami tanítók és tanítónők, a magyar kir. államvasut által fenntartott iskolák tanítói és tanítónői, az állami szakiskoláknál alkalmazott tanárjelöltek, 100 koronás segélyben pedig az állami óvónők, szolgák és altisztek. A megközelítő számítások szerint körülbelül 3.000.000 koronával terheli meg ez a kiadás a kultuszbüdzsét. A kultuszminisztériumban hosszadalmasan fog menni a pótlék kiutalása, miután ez az egyetlen minisztérium, amelynek nincs kiutaló hatósága. Remélhetőleg azonban szeptember elejéig elvégzik ezt a nagy munkát.

HIREK.

— A kancellár a külügyminiszternél. Berlinből jelentik: *Bettmann Hollweg* birodalmi kancellár szeptember elején gasteini kurája kapcsán *Berehtold* gróf külügyminisztert magyarországi birtokán meg fogja látogatni.

— *Giesswein Sándor* püspök? *Budapest-ről* jelentik: Egyik esti lap írja ma megjelent számában: Egyházi körökben hire jár, hogy *Giesswein Sándor* kanonok, a magyaróvári kerület néppárti képviselője rövidesen püspök lesz. *Boromisza Tibor*, a szatmári egyházmegye főpásztora, agg korára való tekintettel lépéseket tett, hogy koadjutort nevezzenek ki mellé. Hir szerint a szatmári püspök koadjutora *Giesswein Sándor* lesz, aki a kormány legteljesebb bizalmát bírja arra nézve, hogy az egyházmegye ügyeit kitünően rendbe fogja hozni. *Giesswein* cum iure successio-nis, utódlási joggal kapja meg a koadjutorságot, amelyben nem sok teendője lesz, mert az egyházmegye ügyeit *Pemp Antal* prépost, még *Boromisza* püspök kinevezése előtt teljesen rendbe hozta.

— *Hogy van ön derék bey?* Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* szerkesztősége július 24-én a következő táviratot küldte *Enver* beynek:

— *Hogy van Ön, derék bey, milyen a harci kedv és hogy áll a béke ügye?*

A táviratra ma a következő válasz érkezett:

— Magam és katonáim kitünően vagyunk, a béke nem érdekel bennünket. Derna, *Enver* bey.

— *A honvédtüzérség felállítása.* Bécsből jelentik, hogy az első két honvédtüzérezredet 1913. márciusában fogják felállítani. A két ezredet a közös hadsereg keretében teljesen felszerelik és a kiképezett legénységgel együtt átadják a honvédségnek, amelynek raktáraiban a szükséges felszerelési anyagok máris fel vannak halmozva. A többi honvédtüzérezredet azután a légvérségi anyagok megfelelőleg fogják felállítani. A hadvezetésnek az a célja, hogy Magyarországon és Horvát-Szlavonországon összesen 8 tüzérezredet állít fel 70 ágyúval, haubiccával és lovas ütegekkel. Ebből Horvátországra és Szlavoniára egy dandár esik 8 ágyúval. Az új két honvédtüzérezredet *Budapestben* és *Szegeden* állítják fel. A tisztikar kiegészítése részint a közös tüzérezredék tisztikarából önként jelentkezők, részint a honvédtüzérség tisztikarából átvényelt tiszttekből történik, akiket azután két évi próbaszolgálat után a tüzérségnél véglegesítenek. Az idei tanévben a *Ludovika Akadémián* is felállítják a tüzérségi osztályt, ahonnan szintén képzett tisztetek kerülnek a honvédtüzérséghez. A honvédtüzérség egyenruhájának kérdése még nincs eldöntve, de valószínű, hogy a tüzérség jelenlegi egyenruháját a karon és nyakon magyar zsinórzattal díszítik fel.

— *Egy főorvos tragédiája.* *Budapest-ről* írják: Öt hónap előtt súlyos következményű baleset érte *Jordán Ferenc* dr. udvari tanácsost, a dologkórház kiváló főorvosát. Az *Andrássy-uton* kiugrott a kocsijából, mielőtt még a kocsi megállt volna s oly szerencsétlenül esett neki egy másik kocsinak, hogy azonnal a lábát törte, az agyát pedig annyira megsértette a baleset, hogy a szerencsétlen főorvos azóta is súlyos beteg és nagyon kevés remény van, hogy a jövő hónapban, amikor hat havi szabadsága lejár, visszamehessen a kórházba. Az udvari tanácsos a baleset óta teljes apátiába esett, dunaharaszti villájában, ahol lesujtott családja körében él, hetekig érzéketlenül ül egy helyben, szót sem szól, mintha magában nagyon töprengene. Minden szórakozása, hogy magában kártyázik, néha napokon keresztül nem teszi le a kártyát, de ezt is minden izgalom nélkül. Orvosai azt hiszik, hogy az ugrás következtében szenvedhetett olyan felső sérüléseket, amelyeknek súlyos agybaj lett a következménye. A tragikus sorsu főorvost már az *Andrássy-uti* kocsi-baleset előtt is kisebb szélhűdés érte, amelyet azonban sikeresen kihevert.

— *Halálozások.* *Gyöngyössy* Rezső, az aradi festőművészek nesztora e hó 2-án hosszas szenvedés után az aradmegyei kórházban elhalálozott. *Gyöngyössy* Rezső állami segély útján képezte ki magát és a bécsi festészeti akadémián szerzett diplomát. Hosszabb ideig működött *Lotz Károly* festőművész termében, ahonnan nősülése után *Szegedre*, majd pedig *Aradra* költözött és itt évtizedeken át, különösen a templomfestészet terén szerzett érdemeket. Az utóbbi évtizedben bucsut vett az esettől és *Nikolits Döme*, aradi ügyvéd szöllőjében mint szőlőkezelő tartózkodott. *Gyöngyössy* Rezső a bohém élet valóságos típusa volt és alig van ember, aki e kedélyes öreg urat nem ismerte volna. Temetése e hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz a megyei kórház halottas házából.

Bolini Erzsébet, ki lapunk nyomdájában, mint segéd munkásnő több évig dolgozott, tegnap a kórházban 29 éves korában meghalt. Ma délután temették. Az *Aradi nyomda r. t.* személyzete koporsójára koszorút helyezett és a temetésen testületileg vett részt.

— *Eltitkolt illetek.* Nagyszabású illetékeltilkolást jelentettek fel a pestvidéki pénzügyigazgatóságnál. *Wodianer* János dr. és *Arthur* maglódi birtokosok az 1911. év elején jogérvényesen eladtak ezerholdas birtokukat egy budapesti ügyvédnek és társainak, holdankint ezer koronáért. Ebből *Kobelrausch* Gyula budapesti lakosra harmincöt hold, *Horváth* János gyömrői lakosra tizennégy hold jutott. Pár hónap múlva az ügyvéd jogérvényesen eladott *Schulhof* és társa maglódi parcellázó cégnek hatszáz holdat, később *Wodianer* Jánosnak és *Arturnak* kétszáz holdat ezerszáz koronájával. Az első vásárból származó harmincöt holdat *Kobelrausch* eladta a maglódi földműves gazdáknak, az ügyvéd szintén eladta nekik száznegyvenkilenc holdját. Mindezek az adásvételek a feljelentés szerint a jövedéki illetek kijátszásával történtek: a financia nem tudott meg róluik semmit. Most azonban egy ügynök, aki ismeri az üzletet, feljelentést tett, s a vizsgálat elrendelését kérte.

— *Teleki Tibor gróf és társa.* *Irtunk* arról, hogy *Teleki Tibor* grófnak differenciái támadtak a pilótaiskola társalapítójával, *Asbóth* Oszkarral. Ez ügyre vonatkozóan a következő sorok közlésére kérték föl az *Aradi Közlönyt*:

Ifjabb *Teleki Tibor* gróf hajszát indított abból a célból, hogy ezen törvényszékileg bejegyzett közös cégünkből alaptalanul és jogtalanul kiugrasson. Hajszát indított ellenem akkor, midőn óriási utánjárás, hónapokig tartó szakadatlan munkámmal annyira vittem a dolgot, hogy a pilótaiskolát és repülőgépgyártást rövid időn belül megkezdhattuk volna. Én kikapartam a gesztenyét és most a gróf ur maga akarja learatni az én munkásságom gyümölcsét s miután abba beleegyezni hajlandó nem vagyok, teljesen légből kapott híreket terjeszt rólam. Az ügy személyes részét vele személyesen fogom elintézni és a nagyközönség iránti tiszteletből és annak tájékoztatása céljából kijelentem, hogy a rólam terjesztett hírek valótlanok. Arad, 1912. augusztus 2. *Asbóth* Oszkár.

— *Tragédia, nyílttérben elbeszélve.* A *Pesti Hírlap* mai számának nyílttérben, egyazon aláírással két nyilatkozat jelent meg. Minden kommentárnál, amit a nyilatkozathoz lehetne fűzni, kifejezőbben beszél a sorrend, igen a logikus sorrend, amely a nyomdai szeszély játékát így állítja egymásutánba:

I.

Nyilatkozat.

Elismerem, hogy *Klein Simon* síófoki kereskedő ur ellen súlyos sérelmet követtem el és ez uton kijelentem, hogy cselekményem horderejét ismerve, igyekezni fogok ezen sérelmet jóvátenni.

Abrahám Jenő.

II.

Minden további értesítés helyett tudatom ismerőseimmel, hogy *Klein Simon* asszonynyal egybekeltem.

Abrahám Jenő.

— *A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.* Telefon 816.

— **Uj vasutvonal.** A nagyváradi—fiumei vasut létesítése ügyében elhatározták az érdekelt városok, hogy monstre küldöttséggel járulnak kérésükkel Beöthy László kereskedelemügyi miniszter elé. Az érdekelt városok legközelebb értekezletet tartanak Szegeden, amelyen megállapodnak a teendőket illetőleg.

— **Életunt asszony.** Pintér Mária 20 éves arad gáji asszony ma délután kiment a ségai román temetőbe és ott marólugot ivott. Nagy fájdalmi voltak s ezért bevászorgott egyik közeli házba, hogy segítsenek rajta. A házbeliok értesítették Stauber Andor dr. hatósági orvost, aki azonnal gyógykezelés alá vette. Nem aggasztó az állapota.

— **Vizbefult gyermek.** Ma délelőtt Szathmáry Mihály téglagyári munkás Sándor nevű fia a göztéglagyár előtti anyagödörben fürdött. Öt méter mélységű viz állott benne és az uszni nem tudó hét esziendős fiú valószínűleg szivgörcsöt kapott. Gyermekbarátai szeme láttára megfulladt és alámerült, mire segítség érkezett, már halott volt.

— **A Charles-cirkusz és az aradi hirdető vállalat** című híreinkre vonatkozólag annak a közlésére kérték fel lapunkat, hogy a dolog mindkét részről félreértésen alapult és ma már a cirkusz a hirdetői vállalattal békés uton megállapodásra jutott arra nézve, hogy a plakátok a hirdető oszlopokra is rákerüljenek.

— **Hirtelen halál.** Biró Márton 34 éves levélhordó, ma este Demeter-utca 31. számú házlévő lakásán szívszélhűdés következtében meghalt.

— **Elpusztult gabona.** Zomborból jelentik Lelbach Keresztély cservenkai nagybirtokos birtokán tűz ütött ki, amely négyezer kereszt gabonát egy cséplőgépet és négy igás ökröt pusztított el. A kárnak csak egy része térül meg biztosítás útján. A tűz állítólag gyújtogatásból eredt.

— **Felrobbant bombák.** Szalonikiból jelentik: A Kocsara bazárban rövid időközben két bomba robbant fel és mindegyik rémes pusztítást vitt véghez. Negyven ember meghalt, többen halálosan megsérültek. A további részletek még hiányoznak.

— **Eltűnt ékszerek.** Szabadkáról jelentik: Rejtélyes ékszerlopás ügyében folytat a szabadkai rendőrség nyomozást. A feljelentő Brájjer Juliska, Brájjer Károly szabadkai bőrnagykereskedőleánya, zombori malomigazgató felesége. Amikor az urhölgy szüleihez akart utazni, személyesen csomagolta be ruhaneműit kofferjébe, amelyben ékszer és több száz korona pénze volt. Szabadkán, amikor felbontotta a csomagot, legnagyobb meglepetésére az értéktárgyak hiányoztak.

— **Villamos fényből — villamos erő.** Halból jelentik: Nagy föltűnést kelt Böhring Ferenc elektrotechnikus találmánya. Böhring olyan készüléket talált föl, amellyel villamos fényt drót nélkül villamos erővé lehet átváltoztatni. Az ilyen uton vezetett villamos áram nem veszedelmes és olcsóbb, mint a dróton vezetett áram.

— **A Charles-cirkusz jegesmedvéi, királytigrisei, croszlánjai, fókái, elefantjai, tevéi,** lovai nap nap után ezernyi közönség előtt mutatják be művészetüket a jelenleg Temesváron időző hatalmas cirkusz porondján. Tekintve, hogy e vállalat rövid időn belül a mi városunkat is föl fogja keresni, ama tanácsunknak adunk kifejezést, hogy ne mulassza el senki sem e hatalmas vállalat előadásait megtekinteni, mert nemcsak szórakozni lehet ott, de megismerkedhetünk sok, soha nem látott dologgal, másrészt a ritkán látható különböző népfajok: kínaiak, arabok, indiai fakirok, cowboyok, indiánok stb. különleges művészetében s a világhírű artisták utólréhetetlen ügyességében is gyönyörködhetünk.

— **Brillians, gyémánt, arany, ezüst ékszerek,** ezüstneműek, órák előnyösen beszerezhetők Igaz Sándor elsőrangú ékszerésznél Arad, Andrassy-tér Minorita-palota. Telefon 321.

— **Gyilkol a rágalom.** Névtelen levelek, csunya rágalmak halálba kergettek egy hatvan esztendő aggastyánt Sarkadon: Keresztessy Lajos földbirtokos öregségére nővérehez költözött, akire ráíratta egész vagyonát. Ekkor Keresztessy névtelen leveleket kapott, melyekben megfenyegették, hogy feljelentik a törvénynél, mert viszonya van a nővérel. A földbirtokost annyira elkésztette a rágalom, hogy ma délelőtt felakasztotta magát. Mire rátaláltak, kiszáradott.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 2-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Kocsis Ferenc hegyaljai motoros vendéglősnek Olga nevű leánya. Dandó János cipésznek Imre nevű fia. Salamon Péter lakatosnak Hermina nevű leánya. Stummer Ferenc fékezőnek Antal nevű fia. Meghalt: Márk József 4 hónapos fia. Rosenberg Károly 81 éves ügynök. Házasság nem fordult elő.

— **A kuruzsló asszony új családja.** Névtelen feljelentés alapján tudomást szerzett a rendőrség arról, hogy Bokor Mária, akit 1910-ben kuruzslás miatt letartóztattak és a családok rábizonyítása után másfél évre ítélte az aradi törvényszék, ismét pénzt csal ki tapasztalatlan és hiszékeny nőktől. A detektívek figyelték az asszonyt és ma tetten érték, amint három „kliensével” a lakásán tárgyalt. Az egyik Kuma Mária, szederhái asszony azt vallotta, hogy nyolcszáz koronát esalt ki tőle a kuruzslónő azzal az ígérettel, hogy egy fiatalember szerelmét megszerzi számára. Minthogy többen is terhelőleg vallottak Bokor Mária ellen, a rendőrség őrizet alá vette. A törvényszék által kiszabott büntetést még nem ülte le, mert az ítélet felebbezés alatt van.

— **Meggyilkolták az őrnagyot!** Szörnyű rablógyilkosságot jelentenek Galatzból. Ciorrei őrnagy feleségét tegnap urának a szolgálja megölte és kifosztotta. Az őrnagy Bukarestbe utazott és magára hagyta a feleségét, akinek hálószobájába behatolt a szolga és a szerencsétlen asszonyt férjének a kardjával többször megvágta és végre a szó szoros értelmében lefejezte. Azután feltörte a szekrényeket s minden pénzt, ékszert és értékpapírt összeszedett és elmenekült. Eddig nem tudták a nyomára akadni.

— **Sikkasztás a családi pótlék reményében.** Nyitráról jelentik: Steinhübl galgóczi postatisztnak a napokban kellett volna megkapnia 600 koronát kitevő családi pótlékot. Minthogy a galgóczi postának hónapok óta nincs főnöke, Steinhübl körülbelül 550 koronát sikkasztott anélkül, hogy ezt valaki tudta volna. Steinhübl úgy tervezte, hogy az elsikkasztott összeget családi pótlékból megtéríti. Közben Galgócra új főnököt neveztek ki, aki tegnap egy pozsonyi igazgatósági titkár kíséretében Galgócra érkezett és megkezdte a rovincsolást. Steinhübl ijedtében megszökött, azonban a csendőrök Üzbégen elfogták.

— **Az eladott leány ára.** Ma délelőtt megjelent a rendőrségen György Mihályné, világi cigány asszony és lopás miatt feljelentést tett Kovács Mária nevű ugyancsak világi cigány és annak 17 éves Tilda nevű leánya ellen. Azzal vádolta meg őket, hogy ellopták öt darab ezüst tallérját és minthogy itt benn voltak Aradon a hetipiacon, kérte letartóztatásukat. A rendőrök előállították Kovács Mária és leányát, akik azonban bebizonyították, hogy Györgyné feljelentése csak fondorlott, mellyel egy fura tartozástól akar szabadulni. Kovácsné eladta ugyanis Tilda nevű leányát Györgyné 16 esztendő fiának öt ezüst tallérért és 20 korona készpénzért. A tallérokat, illetve az azokból készült nyakláncot a leány megkapta és kapott tíz korona pénzt. Most követeli a még hátralékos 10 koronát és minthogy Györgyné fizetni nem akar, ő tett feljelentést.

— **Iroda áthelyezés.** Singer Jenő dr. ügyvédi irodáját Batthyány-u. 30. sz. II. em. (Fischer Eliz-ház) helyezte át. 4922

— **Értesítés.** Az Aradi Villamossági Részvénytársaság ez uton értesíti a m. t. fogyasztóközönséget, hogy a kábelhálózat mentén e hó 3-án, szombaton, déli 12 órától 1-ig az áramszolgáltatás kábelkapcsolása miatt szünetelni fog.

— **Orvosi körökből.** D. Graur Viktor dr egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vasszállóval szemben helyezte át. Bejárat a Weitzer J.-utcából is.

— **Fedák így ír:** Tisztelt doktor ur! Mikor abban a rendkívüli szerencsében részesültem, hogy az angol Felsőgek előtt énekelhettem, a Felsőges asszony kérdésére, hogy mivel tüntetem el híres magyar szeplőimet, csak annyit feleltem: „Havasi Gyopár Crém” Felsőg! Gratulálok, mondta Ő kegyesen. És ugyanezt mondom én Önnek. Fedák Sári. 5089

TARKASÁGOK.

(Üzlet.) Az országuton egy könyvügynökre rátámad a csavargó.

— Pénzt, vagy életet!

— Ugyan kérem, mit akar uraságod az én rongyos életemtől? Vegye meg inkább Napoleon életét tiz kötetben, diszkötésben, két koronás havi részletre.

(A szolgálatkész könyvelő.) Egy aradi nagykereskedő könyvelőt keresett. Sok mindenféle feltétele volt s így nem egyhamar akadt megfelelő emberre. Végre akadt alkalmas.

Ön tehát tud kettős könyvvitelt? — kérdezte a főnök a jelentkező aspiránstól.

— Tudok, kérem.

— És ért a francia és angol levelezéshez?

— Értek, kérem.

— Szokott inni, dohányozni?

A könyvelő szolgálatkészen felelt:

— Azt nem tudok, kérem, de ha tetszik parancsolni, megtanulom.

(A nyomorgó család.) Egy jótékonyágáról ismert aradi urinőhöz beállított egy vörösrú, züllött külsejű ember.

— Nagyságos asszonyom, felhívom a figyelmét egy nyomorgó családra. Az apa részeges, az anya beteg és így nem tud dolgozni, a gyermekek betegek. Nincs házbérük s emiatt az utcára fogják őket tenni!

A jótékony urnót meghatották ezek a szavak.

— Itt van tíz forint, adja át az asszonynak! De tulajdonképpen kicsoda maga?

— Én vagyok a férj!

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 2.

Amíg most az időjárás ellen kifogást emelni nem lehet, annál több a panasz az elmúlt idő ellen, kedvezőtlen volt a termés minőségére.

A piaci szezon mindinkább mutatkozik, a hozatalok növekednek.

Elkelt a mai piacon:	
1200 mm. buza	20.60—22.—
200 mm. tengeri	19.20
200 mm. árpa	17.20
Rozs	17.40
Ó-zab	20.00

(A minőség eltérő.)

Az árak száz kilogrammenként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, augusztus 2.

Készáru.

Amerika 1-el magasabb. Kínálat, vételkedv megfelelő, 30 ezer mm. 5 fillérrel magasabb.

Kereskedelmi
alkalmazottak

P

ark-ünnepélye

augusztus 4.
a Baross-parkban.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912 októberi	11.81—11.81	11.47—11.48
Buza 1913. áprilisi	11.81—11.81	11.81—11.82
Rozs 1912 októberi	9.31—9.32	9.31—9.32
Tengeri 1912 aug.	9.12—9.13	9.08—9.09
Tengeri 1913. májusi	7.51—7.52	7.50—7.51
Zab 1912. októberi	9.60—9.61	9.62—9.63

Az árak 60 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Augusztus 2. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	—	—	108.20
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	87.20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ^o / _o	—	—	76.76
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	—	—	87.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	—	—	89.50
Magyar nyereséjsorsjegy kölcsön	—	—	211.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	142.—
Osztrák járadék papírban	—	—	86.90
Osztrák járadék ezüstben	—	—	90.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	112.60
Osztrák koronajárdék 4 ^o / _o	—	—	86.90
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	20.76
Magyar hitelbank-részvény	—	—	853.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	653.25
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	716.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	19.07
Német birodalmi márka	—	—	117.60
Londoni vista	—	—	240.85
Páris vista	—	—	95.37 ¹ / ₂
10 márkás arany	—	—	23.54

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. augusztus 2.

Buza (szokvány-minőség):

76 kilogrammos	—	—	10.65	10.70
77	—	—	11.70	11.75
78	—	—	10.75	10.80
79	—	—	10.85	10.90

Buza (Temesvári keresk. áru):

76 kilogrammos	—	—	10.60	10.65
Rozs	—	—	9.05	9.10
Arpa	—	—	9.80	9.85
Zab	—	—	10.15	10.20
Tengeri	—	—	9.30	9.35

Kőbányai sertéspiac.

Augusztus 2.

Augusztus 1. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 156—158 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 164—166 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 170—172 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi július hó 30. napján volt készlet 37353 drb. — 1912. július hó 31-én felhajtott 315 drb. — 1912. július 31-én elszállított 306 drb. — 1912. augusztus 1. napjára maradt készletben 37362 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: csendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

Modern Szinpad, a Központi-szálloda kerthelyiségében.

Igazgató: Bérczy Jenő.

Ma, szombaton, 1912. augusztus 3-án.

∴ Nagy nemzetközi varieté előadás. ∴

Világvárosi műsor keretében fellépnek:

Róna Hilda,
énekesnő.

Helle Ridgway,

angol szubret.

Arany Sári,

kabaret-énekesnő.

Smith and Bella Jackson,

kiváló néger duett.

Listers Kelly,

eredeti angol táncidil.

Zöldi Marci,

komikusok és a többi elsőrendű tagok.

Zulajka,

keleti táncosnő.

Astro,

komikus zsonglőr.

Les Malina,

amerikai excentrikusok.

Bergmann,

komikus.

Vas Feri,

Naponta két bobózat.

Helyárak: 2 és 1 korona.

Kezdeté este 7/9 órakor.

Kedvezőtlen idő esetében az előadás a teremben tartatik meg.

URANIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. augusztus 3-án

1. Amor és Psyche. Vigjáték. — 2. Szerelmem és tudomány. Dráma. — 3. Zoe hamar tüzet fog. Humoros. — 4. Chinában. Természeti felvétel. — 5. Rab-szolgahűség. Dráma. — 6. Idill a gazdaságban. Komikus jelenet.

Előadások délután 7/7 órától kezdve esti 7/12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tudományos Színház aradi szinpadja

Ma szombaton, 1912. augusztus 3-án:

1. Triesztből portorosába. Remek természetutáni felvétel. — 2. Duci bácsi szerelmi kalandjai. Nagy vigjáték. — 3. Leányasszony. Házassági dráma a felső tízezer életéből. 3. felvonásban.

Az előadások kezdete délután 2 órától folytatódva 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártszék 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fillér. Műsört ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

NYILTTÉR.*

Egy 2 középiskolát végzett

ügyes fiu nyomdász-tanulónak felvétetik.

Elsőrendű női cipők.

Minden facon.

Minden szín.

6—10—12—14—16

koronás árban.

Kutányi J., Arad,
Vörösmarty u. 1. Telefon 335.

Rendkívüli kedvezményben részesül, ha

iskolakönyveit

már most szerzi be

Décsi Géza

könyvkereskedésében (Forral-utca.)

Kereskedelmi, gimnázium, reál, polgári fiú- és leányiskolai tankönyvek tiszta, új bekötéssel, félárban kaphatók. Telefon 902.

Uj menetrend

Az Aradról induló és ide érkező, valamint az Aradot érintő összes vonatok menetrendjét tartalmazó füzet kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

∴ Ára 12 fillér. ∴

Nyári színes cipők és angol tennis

CZIPŐK

Engelhardt Chassalla SZANDALLOK

már megérkeztek!!

Valamint a világhírű

SALAMANDER-CIPŐK

Egységárban, 1901

K 16-50 és K 20-50 árban.

Kizárólag

WEINBERGER JÁNOS-NAL

Arad-Temesvár kaphatók.

Képes árjegyzék díjtalanul.

Ezen rovatban minden szöveg-
szeri beiktatásnak ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tér 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések postai útvályaon küldendők — a szövegben a szöveg előír — avagy levélbéli megbeszélésben. Tudakosodásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megbeszélésekkel, (a jellegén levélbeli kivétel) felvilágosításra szolgál a kiadóhivatal, az esetekben válaszbélyeg csatolandó. Az apróhirdetések díja a szöveg száma szerinti számított. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 50 fillér. A vastagabb betűkkel írt szöveg a kiadóhivatalnál megbeszélés nélkül nem fogadható. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kiváratra díjtalanul megbeszélhető. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FÉL.**

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jellege alatt küldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

HÁZASSÁG.

Férjet keresek

hugomnak, háziasan nevelt, szerény, fiatal leány 8000 koronával. Feltétlenül intelligens, jobb íz. Iparosok teljes nevű ajánlatát kérem „Meggondolva” jellegre Arad, postrestante. 4896

LEVELEZÉS.

Napraforgónak

levél ment. Ismét a régi címen. 4933

Bájos szomszédnőt

Kit a lapra otthon figyelmessé tettem, kérdelem, hogy közzeledés lehetséges-e? Sz. válasz „Szomszéd I.” poste restante. 4938

Női írók,

ajátjuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

OKTATÁS.

Tanár

magyar, német, román, francia és olasz. tanítást elvállal. Cím kiadóhivatalban. 4617

INGATLAN.

Tőkebelektetésre

ajánlom 10%-ot jövedelmező, 15 évig adómentes Álmos-utcai (Máv. fűtőház mellett) bérházaim megvételét. Értekezhetni: Codilla építész irodájában. József főherceg-ut 19. szám alatt. 2741

Knézich Károly-utca 13. sz.

négy szobás magányos uri ház, szép kerttel, elköltözés miatt, azonnal ki-, vagy eladó. 4919

Gyümölcsfa

hernyók és mindenféle gyümölcs-
pusztító rovarok ellen „Tabicotin
Emulsio Vojtek” a legjobb. Egy
kísérlet mindenképp meggyőz. Voj-
tek és Weisz, Arad. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Keresünk

német bonnet gyermekek mellé, ki franciául is beszél és a gyermekeket e nyelven oktathatja. Életkora lehet, 17—25 évig. Ajánlatokat kérjük képesítő okmányai-
val. Dr. Regdon Károlyné, Gyorok
címre küldeni. 4903

Előrusító

azonnali belépésre kerestetik, liszt-
és termény-tüzletbe. May János
utóda. Andrásy-tér 9 4909

KIADÓ LAKÁS.

2 szobás

új utcai lakás, vízvezetékekkel és
villanyvilágítással, azonnal kiadó.
Orszá-utca 17. sz. 4885

2 szobás utcai lakás

augusztus 1-től kiadó Aranykéz-
utca 20. szám.

Andrásy-tér 21.

I. emeleten 3 szobás utcai lakás
orvosnak, ügyvédnek vagy hiva-
talnak kiadó. nov. 1-től. Bővebbet:
Kereskedelmi Banknál. 4911

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves
parket-viasz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST KERES.

Óvadékbépes

egyén, ki a magyar, német és ro-
mán nyelvet bírja utazói, raktár-
noki, pénzeszedői vagy hasonló
minőségben állást keres. Cím a
kiadóban. 4929

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Két cséplőgép-készlet

használt, kijavítva, jókarban, ol-
csón eladó Burza Testvéreknél
Arad, Boros Beni-tér. 4891

Szakértő urak

által megvizsgált kitűnő minőségű
tégla kapható Wolff A. Bőlnél
Munkácsy-utca 5. 4888

Benzin locomobill

12 HP. teljesen jó karban, jótál-
lás mellett jutányos árban és ked-
vező feltételek mellett, azonnal
eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt
Vostinar Istvánné cég Világos. 4851

Egy új Bächer-téle

hullámos tárcsás borona eladó, 12
tárcsával. Adelman Ferenc, Uj-
szentanna. 4908

Likőraromák

mindenféle legfinomabb kávéházi
likőrök előállítására Vojtek és
Weisznál. II-5251

KÜLÖNFÉLE.

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz
baromfi féreg porától. II-5251

Kiadó

november elsejére Dobó-utca 6.
szám alatt (a buzapiac mellett)
egy raktárnak vagy magtárnak al-
kalmatlan, vízmentesen épített pince.
Felvilágosítással szolgál ugyanott
a házmaster. 4913

Férges baromfi őrök

teljesen megtisztulnak Vojtek és
Weisz baromfi-féregpusztító sze-
retől. Siker garantált. II-5251

Taxameteres

Bér-autók

Telefonszám
816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

2111

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tökölly-ter 1. sz. 4831

Egy
földszinti és egy első emeleti
háromszobás lakás,
előszoba, fürdőszoba, csukott fo-
lyosó és cselédfülkével ellátva,
gáz- és villanyvilágítással felsze-
relve, folyó évi

november 1-re kiadó.

Bővebbet Gróf Károlyi-utca 7.
sz. alatt a házmasternél, vagy
Oravetz Miklós fakereskedőnél,
a tulajdonosnál. 4939

Nagymennyiségű
maculatura
eladó.

Az Andrásy-téren

az első emeleten takarékpénztár-
nak, vagy más intézetnek —
esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

Elveszett

mult hó 20-án, Gáj községből
egy fehér színű tehén,

a becsületes megtaláló, vagy
az illető nyomra vezető illő ju-
talomban részesül Fericsán
Simonnál, Arad-Gáj. 4932

720—1912. vhtói. sz.

Arverési hirdetmény.

Alullrott bírósági végrehajtó az
1881. évi LX. t. c. 102. §-a értel-
mében ezennel közhírrá teszi, hogy
az aradi kir. törvényszék, mint
csődbíróságnak 1912. évi 14872.
cs. számú végzése következtében
Dr. Beles Jenő tömeggondnok
ügyvéd által képviselt vagyonsu-
gótt Kozma Tódor maroskapron-
cai lakos csődügyben 1912. évi

május hó 9. és következő napjain
foganatosított zárlat utján lefog-
lalt 2889 korona 90 fillérre becsült
és 3815 korona 80 fillér beszerzési
árban felvett bolti árucikkek és
állványok tételenként nyilvános
árverésen eladának.

A csődtömeg az áruk minősé-
géért és mennyiségéért szavatós-
ságot nem vállal.

Mely árverésnek a máriaradnai
kir. járásbíróság 1912. évi V. 2094.
számú végzése folytán Maroskap-
roncán leendő megtartására 1912.
évi augusztus hó 7 ik és következő
napjának délelőtti 9 órája határ-
időül kitűzetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegy-
zéssel hivatnak meg, hogy az érin-
tett ingóságok az 1881. évi LX.
t. c. 107. és 108. §§ ai értelmében
kézpénzfizetés mellett, a legtöb-
bet ígérőnek, szükség esetén becs-
áron alul is el fognak adatni.

A csődleltár alóllrott kiküldött-
nél és a tömeggondnoknál meg-
tekinthető.

Máriaradnán, 1912. július hó
27. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

4935

XI—1. 70086—1912. szám.

Pályázati hirdetmény.

Az áll. kertészetekbe munkások fogadhatnak fel abból a célból,
hogy egy-két év leforgása alatt e munkások a fagondozásban és gyü-
mölcsösomagolásban vagy a zöldségtermelés különböző módzataiban
a kellő gyakorlati jártasságot megszerzve, mint gyakorlott munká-
sok munkavezetőkül az áll. kertészeti telepeken, vagy magánosok ker-
tészeteiben alkalmazhatók, vagy községek részére mint vándor fagon-
dozók ideiglenesen átengedhetők legyenek.

Amennyiben a zöldségtermelésben kiképzést nyert egyének cso-
portokba összeállva közös termelésre hajlandók lesznek, őket az egyes
városok mentén való letelepedésben s külön zöldségtelepek beállításában
államilag is támogatni fogom.

A kiképzés folyama alatt az ily állandó munkások a kiképzési
telepen minden napszamos teendőt végezni kötelesek és pedig a telepen
folytatott üzem természetének megfelelően a munkaidő külön korláto-
zása nélkül. A munkaidő rendszerint napkeltétől naplementéig tart.

Felvételi kellékek:

a) nőtlenség, a magyar nyelv bírása, legalább 17 éves, legfeljebb
30 éves életkor;
b) ép, erős testalkat, szervezet, valamint fertőző betegségektől
mentességet igazoló orvosi bizonyítvány;

c) községségi erkölcsi bizonyítvány a folyamodó tartózkodási helyéről.
A kiképzés ideje alatt a munkások napszám és ellátás fejében
személyenként és naponként 3 K napszámért kapnak, mely hetenként,
illetve időközi elbocsájtás esetében az elbocsájtáskor fizettetik ki.

Ezen munkások napszamosoknak tekintetnek és erre való tekin-
tettel azon munkások, akik a gyakorlati kertészeti teendőkben megfe-
lelő előmenetelt nem tennének, vagy ellenük bármely okból kifogás
merülne fel, 3 napi felmondás mellett elbocsájtathatók anélkül, hogy
emiatl bármi igényt támaszthatnának.

A folyamodók közül előnyben részesülnek, akik vizmenti közsé-
gek mellett gyümölcsstermelő vidékeken, vagy oly nagyobb városok
közelében laknak, ahol a piac zöldséggel kellőképpen ellátva nincs,
vagy ahol a zöldségtermelés idegen kézben van.

Felvétel végett 1 koronás bélyeggel ellátott kérvényben a m. kir.
földmivelsügyi miniszterhez kell folyamodni. A kérvényben folyamodó
munkásnak meg kell jelölni, hogy e kertészet melyik ágában (zöld-
ségstermelés vagy gyümölcsstermesztés) kíván foglalatostkodni.

A kérvényt legkésőbb 1912. október 1-ig kell benyújtani, vagy
közvetlenül a földmivelsügyi miniszteriumnál, vagy pedig az illető
község előljárásiágánál, mely tartozik a beérkező kérvényeket felettes
hatósága útján a földmivelsügyi miniszteriumhoz a fenti időpontig
feltejesztetni.

Későbbben érkező, vagy hiányosan felszerelt kérvények nem vé-
tetnek figyelembe.

A folyamodók a fel vagy fel nem vételről értesítést fognak nyerni.
Budapest, 1912. június 26.

M. kir. földmivelsügyi miniszter.

Nyomtatványok

izléses és esinos kivitelben készülnek

Az Aradi nyomda r.-t. nyomdájában

CHARLES CIRKUSZ

!Augusztus hó 8-án Aradra érkezik!

10.000 m² sátoztelep az előadási fősátorral, amely 6500 nézőt fogad magába.

Európa legnagyobb vándorlátványossága :: Európa legizlésesebb cirkusza.

Európa egyetlen utazó állatkert cirkusza.

4898

ÁLLATKERT

Amerikai arányok

CIRKUSZ

Oroszlánok, királytigrisek, fókák, zebrák, lámák, zsiráfok, tapirok, jegesmedvék, struc-
cok, vizilovak, tevék, elefántok művészileg idomítva.

Egy sereg nemesvérű
idomított **fajló**

Kinai, arab, tripoliszi, cowboy

Indiai fakirstb. artista-
csoportok

Csak 5 napig.

Elsőrendű nemzetközi artista-ensemble.

Csak 5 napig.

**Megnyitó előadás augusztus 8-án este 8 óra-
kor. ::**